

Załącznik do Uchwały

Rady Gminy Iłów nr 87/XIII/2025

z dnia 17 grudnia 2025 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2026-2036 w Gminie Iłów

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	6
Charakterystyka Gminy Ilów	6
Warunki życia.....	9
Mieszkalnictwo	10
Opieka zdrowotna	10
Rynek alkoholowy	11
Oświata i Kultura	12
Współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi	14
Bezpieczeństwo publiczne.....	16
Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej	17
Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	18
Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej	19
Ubóstwo	20
Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność	21
Bezrobocie	23
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	25
Uzależnienia	27
Przemoc domowa.....	28
Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych – 2025	32
Wnioski i podsumowanie z przeprowadzonych badań	32
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	48
CZĘŚĆ ANALITYCZNA.....	50
Analiza SWOT.....	50
CZĘŚĆ PROGRAMOWA	54
Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	54
Harmonogram realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:	56
Monitoring i ewaluacja w procesie wdrażania Strategii	67
Źródła finansowania	69

Wstęp

Politykę społeczną zazwyczaj definiuje się jako „działalność państwa, podmiotów samorządowych i pozarządowych organizacji zmierzającą do kształtowania odpowiednich warunków pracy i bytu, pożądaných struktur społecznych oraz stosunków społeczno-kulturowych, w których przy aktywności ludzi będzie możliwe zaspokojenie potrzeb społeczeństwa na poziomie możliwym w danym okresie”¹. Definicja ta wskazuje na główny cel polityki społecznej państwa- utrzymywanie rozwoju społecznego i gospodarczego.

Podstawowym dokumentem planistycznym w sferze polityki społecznej na poziomie lokalnym Gminy Iłów jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Strategie rozwiązywania problemów społecznych, zgodnie z art. 17 ustawy o pomocy społecznej, mają dotyczyć programów pomocy społecznej, profilaktyki, a także rozwiązywania problemów zdiagnozowanych w danej społeczności. Celem strategii jest integracja osób, rodzin przejawiających problemy, a także dążenie do zmiany negatywnych sytuacji występujących w społeczeństwie².

Artykuł 16b wyżej wymienionej Ustawy określa kluczowe elementy, które powinna zawierać strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Dokument ten powinien składać się w szczególności z:

1. diagnozy sytuacji społecznej, w tym określenia zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
2. prognozy zmian w zakresie objętym strategią,
3. określenia:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

¹ K. Loranty, *Bezpieczeństwo społeczne Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2004, s. 98.

² Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (dalej: Ustawa o pomocy społecznej), art. 17.

Niniejszy dokument składa się z trzech zasadniczych, podstawowych części:

- a) diagnostycznej,
- b) analitycznej,
- c) programowej.

Część diagnostyczna dokumentu zawiera informacje o jednostce oraz diagnozę konkretnych problemów społecznych z przywołaniem danych empirycznych. Część analityczna porządkuje informacje, które udało się zgromadzić na etapie diagnozy. Część programowa obejmuje opracowanie założeń, które przekładają się na wizję, a następnie misję oraz cele strategiczne i operacyjne, które stanowią podstawę do opracowania konkretnych działań lub zadań, czyli sprecyzowanych przedsięwzięć, zaplanowanych do realizacji³.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Iłów na lata 2026-2036 jest zgodna z dokumentami strategicznymi z zakresu polityki społecznej opracowanymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Wśród dokumentów, których założenia wpływają na kierunki działań w obszarze polityki społecznej, należy wymienić przede wszystkim:

- 1) Strategia Demograficzna 2040;
- 2) Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- 3) Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;
- 4) Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;
- 5) Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030;
- 6) Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021-2035;
- 7) Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030;
- 8) Krajowy Plan Odbudowy;
- 9) Program Dostępność Plus 2018-2025;
- 10) Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. BEZPIECZEŃSTWO – UCZESTNICTWO – SOLIDARNOŚĆ.

Wśród ustaw, które zostały uwzględnione w strategii rozwiązywania problemów społecznych jako podstawy prawne, należy wymienić przede wszystkim:

³ *Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podręcznik metodyczny. Część praktyczna*, Lublin 2021, s. 15- 16.

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) ustawa o samorządzie gminnym,
- 3) ustawa o samorządzie powiatowym,
- 4) ustawa o pomocy społecznej,
- 5) ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- 6) ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- 7) ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 8) ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- 9) ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 10) ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 11) ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- 12) ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 13) ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- 14) ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- 15) ustawa o ekonomii społecznej,
- 16) ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- 17) ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- 18) ustawa Prawo oświatowe.

Celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest zdiagnozowanie problemów społecznych występujących na obszarze Gminy, a także wskazanie sposobów rozwiązania bądź ograniczenia ich wpływu na jakość życia mieszkańców.

Charakterystyka Gminy Hów

6

Gmina jest otwarta na wszelkie inicjatywy gospodarcze, zwłaszcza z dziedziny ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego oraz nieuciążliwego dla środowiska przemysłu. Istnieje tu duże zaplecze surowców oraz kadra specjalistów z zakresu upraw i hodowli, a także rezerwy siły roboczej. Uzbrojenie gminy w podstawowe sieci infrastruktury technicznej, w tym nowoczesną sieć telekomunikacyjną, jest niewątpliwie ułatwieniem dla potencjalnych inwestorów i prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy.

Na terenie gminy Iłów funkcjonuje wiele sołectw, które różnią się pod względem liczby mieszkańców i struktury osadniczej. Dane dotyczące stanu ludności w 2024 roku pozwalają określić rozmieszczenie demograficzne poszczególnych miejscowości oraz wskazują sołectwa o największej i najmniejszej liczbie mieszkańców. Zestawienie to stanowi ważną podstawę do planowania działań rozwojowych i społecznych w gminie. W 2024 roku największym sołectwem pod względem liczby mieszkańców był Iłów, liczący 697 osób. Dużą liczbą mieszkańców wyróżnia się także Brzozów Stary – 558 osób. Najmniej ludności odnotowano w sołectwie Pieczyska Iłowskie, które liczyło jedynie 23 osoby. Różnice w liczbie mieszkańców poszczególnych sołectw wskazują na zróżnicowaną strukturę demograficzną gminy.

Sołectwo	Liczba ludności w 2024 r.
Aleksandrów -Wszeliwy	154
Arciechów - Bieniew	136
Arciechówek - Obory	51
Białocin	98
Brzozowiec	97
Brzozów A	117
Brzozów Nowy	172
Brzozów Stary	558
Brzozówek	202
Budy Iłowskie - Rokocina	133
Emilianów	107

Gilówka Dolna i Górna	118
Giżyce	277
Giżyczki	159
Henryków	138
Ilów	697
Kaptury - Karłowo	226
Krzyżyk Iłowski	83
Lasotka	103
Lubotka - Szarglew	34
Łaziska - Leśniaki - Rzepki	126
Miękinki - Olszowiec	92
Miękiny - Uderz	65
Narty	95
Olunin	72
Paulinka	150
Pieczyska Iłowskie	23
Pieczyska Łowickie	35
Piotrów	114
Piskorzec	81
Przejma	75
Sadowo	154
Sewerynów - Wisowa	120
Stegna	125
Suchodół - Władysławów-Kępa Karolińska	174
Wieniec	111

Wola Ładowska- Łady	125
Wołyńskie	102
Zalesie - Dobki	150
Załusków	172

Warunki życia

Jedną z fundamentalnych potrzeb społecznych, wpływających bezpośrednio na jakość życia i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, jest potrzeba posiadania **mieszkania**. Kwestia dostępności mieszkaniowej – rozumianej zarówno jako fizyczna dostępność lokali, jak i ich przystępność cenowa – nabiera szczególnego znaczenia w przypadku grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, takich jak osoby starsze, samotne, z niepełnosprawnościami, a także młode rodziny czy osoby o niskich dochodach.

W tym obszarze niezwykle istotną rolę pełni **samorząd lokalny**, który poprzez odpowiedzialnie prowadzoną politykę mieszkaniową może aktywnie przeciwdziałać marginalizacji społecznej, wspierać rozwój wspólnoty lokalnej i zwiększać atrakcyjność Gminy jako miejsca do życia. Kluczowe działania samorządu obejmują m.in. rozwój budownictwa komunalnego i socjalnego, tworzenie zasobów mieszkań chronionych czy wspomaganych, a także współpracę z organizacjami społecznymi i podmiotami rynku nieruchomości.

Sytuacja demograficzna – w tym zmieniająca się struktura wieku, migracje czy liczba gospodarstw domowych – stanowi istotne uwarunkowanie dla planowania lokalnej polityki mieszkaniowej. Wymusza konieczność dostosowania oferty mieszkaniowej do realnych potrzeb mieszkańców, takich jak np. dostępność mieszkań dla seniorów, osób samotnych czy rodzin wielodzietnych. Odpowiedzialna polityka w tym zakresie przekłada się nie tylko na warunki bytowe, ale też na spójność społeczną i przeciwdziałanie zjawiskom takim jak bezdomność czy depopulacja.

Równie istotnym filarem polityki społecznej jest **system opieki zdrowotnej**, którego celem jest zapewnienie każdemu obywatelowi dostępu do niezbędnych świadczeń medycznych, niezależnie od jego statusu materialnego. W Polsce system ten opiera się na **modelu ubezpieczeniowym**, co oznacza, że osoby objęte ubezpieczeniem zdrowotnym mają zagwarantowane prawo do ochrony zdrowia i korzystania z usług medycznych finansowanych ze środków publicznych.

System ten tworzą różnorodne **instytucje i podmioty lecznicze**, w tym placówki podstawowej opieki zdrowotnej, specjalistyczne przychodnie, szpitale, a także personel medyczny – lekarze, pielęgniarki, ratownicy i terapeuci – którzy wspólnie zapewniają kompleksową opiekę zdrowotną. Ramy prawne tego systemu wyznaczają m.in.:

- a) **ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych**,
- b) **ustawa o działalności leczniczej** (zastępująca dawną ustawę o zakładach opieki zdrowotnej).

Mieszkalnictwo

Gmina realizuje politykę mającą na celu zaspokojenie **potrzeb mieszkaniowych** mieszkańców. W zakresie mieszkalnictwa gmina kładzie nacisk na zapewnienie mieszkańcom dostępu do odpowiednich warunków mieszkaniowych, sprzyjających bezpieczeństwu, integracji społecznej oraz godnemu standardowi życia. Działania obejmują wspieranie inicjatyw mających na celu poprawę stanu technicznego budynków, zwiększenie dostępności mieszkań komunalnych oraz rozwój programów wspierających osoby zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym. Istotnym elementem jest także promowanie odpowiedzialnego zarządzania zasobami mieszkaniowymi i wspieranie mieszkańców w radzeniu sobie z problemami mieszkaniowymi, takimi jak bezdomność czy przeludnienie. Mieszkalnictwo traktowane jest jako integralna część polityki społecznej gminy, mająca wpływ na poprawę jakości życia oraz wspieranie rozwoju lokalnej społeczności.

Opieka zdrowotna

Opieka zdrowotna stanowi jeden z fundamentów funkcjonowania każdej społeczności lokalnej – jej dostępność, jakość i różnorodność bezpośrednio wpływają na jakość życia mieszkańców. Dobrze zorganizowany system zdrowotny umożliwia nie tylko leczenie chorób, ale także ich skuteczną profilaktykę, wspieranie zdrowego stylu życia oraz wczesne wykrywanie zagrożeń zdrowotnych. Istotne jest zapewnienie równych szans dostępu do usług medycznych dla wszystkich grup wiekowych i społecznych.

W latach 2022–2024 na terenie gminy znajdowały się dwa punkty apteczne oraz dwie przychodnie. Choć przychodnie nie są własnością gminy, mają podpisaną umowę z NFZ. Dzięki temu mieszkańcy mają zapewniony dostęp do podstawowej opieki medycznej i leków.

Rynek alkoholowy

2022

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych:

- a) do spożycia poza miejscem sprzedaży (wg zawartości alkoholu):
 - i. do 4,5% - 15
 - ii. od 4,5% do 18% - 13
 - iii. powyżej 18% - 12
- b) do spożycia w miejscu sprzedaży (wg zawartości alkoholu):
 - i. do 4,5% - 1
 - ii. od 4,5% do 18% - 1
 - iii. powyżej 18% - 0

2023

Liczba punktów sprzedaży:

- a) do spożycia poza miejscem sprzedaży (wg zawartości alkoholu):
 - i. do 4,5% - 15
 - ii. od 4,5% do 18% - 13
 - iii. powyżej 18% - 12
- b) do spożycia w miejscu sprzedaży (wg zawartości alkoholu):
 - i. do 4,5% - 2
 - ii. od 4,5% do 18% - 1
 - iii. powyżej 18% - 0

2024

Liczba punktów sprzedaży:

- a) do spożycia poza miejscem sprzedaży (wg zawartości alkoholu):
 - i. do 4,5% - 13
 - ii. od 4,5% do 18% - 11
 - iii. powyżej 18% - 11
- b) do spożycia w miejscu sprzedaży (wg zawartości alkoholu):
 - i. do 4,5% - 1
 - ii. od 4,5% do 18% - 1
 - iii. powyżej 18% - 0

Oświata i Kultura

Placówki oświatowe i kulturalne funkcjonujące na terenie Gminy pełnią niezwykle istotną rolę w życiu lokalnej społeczności, będąc nie tylko przestrzenią nauki i rozwoju, ale także miejscem budowania więzi międzyludzkich, integracji międzypokoleniowej oraz kultywowania tradycji. Ich obecność i działalność wpływają pozytywnie na różne grupy mieszkańców – od najmłodszych po seniorów – przyczyniając się do tworzenia zrównoważonego i spójnego społeczeństwa.

W przypadku dzieci i młodzieży placówki oświatowe oferują przede wszystkim dostęp do wysokiej jakości edukacji, która stanowi fundament przyszłych sukcesów zawodowych i osobistych. To tutaj młodzi mieszkańcy zdobywają wiedzę, rozwijają umiejętności i uczą się funkcjonowania w społeczeństwie. Równie ważne są jednak działania wykraczające poza tradycyjny program nauczania – zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, warsztaty tematyczne czy konkursy, które umożliwiają uczniom rozwijanie pasji, odkrywanie talentów i kształtowanie tożsamości. Dzięki temu szkoły stają się nie tylko miejscem obowiązku, ale także przestrzenią samorealizacji, budowania relacji i rozwijania kompetencji społecznych.

Placówki kulturalne, takie jak ośrodek kultury czy biblioteki, odgrywają równie ważną rolę w codziennym życiu mieszkańców. Są one otwarte na lokalną społeczność i oferują bogaty program wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych i integracyjnych. Dorośli, seniorzy i mogą uczestniczyć w spotkaniach tematycznych, wykładach, warsztatach rękodzielniczych, zajęciach muzycznych oraz teatralnych. Tego typu aktywności nie tylko wzbogacają wiedzę i umiejętności, ale również sprzyjają przeciwdziałaniu samotności i wykluczeniu społecznemu, wspierają aktywne starzenie się i umożliwiają rozwijanie nowych pasji oraz zainteresowań. Dla wielu osób starszych to również okazja do podzielenia się doświadczeniem i mądrością z młodszymi pokoleniami, co dodatkowo umacnia więzi międzyludzkie.

Warto również podkreślić, że placówki oświatowe i kulturalne coraz częściej dostosowują swoją ofertę oraz infrastrukturę do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Dzięki odpowiednim udogodnieniom architektonicznym, technicznym oraz programowym, osoby z różnymi ograniczeniami mają możliwość pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym. Tego typu inkluzywność jest niezwykle ważna – nie tylko z perspektywy sprawiedliwości społecznej, ale również jako wyraz troski o wspólnotę, w której każdy ma swoje miejsce.

Instytucje te pełnią również ważną funkcję w zakresie budowania lokalnej tożsamości i pielęgnowania tradycji. Organizacja wydarzeń okolicznościowych, świąt, festynów czy wystaw tematycznych pozwala mieszkańcom uczestniczyć w kulturze regionu, poznawać lokalne dziedzictwo i przekazywać je kolejnym pokoleniom. W ten sposób placówki oświatowe i kulturalne stają się naturalnym łącznikiem między przeszłością a przyszłością – promując jednocześnie wartości wspólnotowe i nowoczesne podejście do rozwoju społecznego.

Rola placówek oświatowych i kulturalnych w Gminie ma charakter wielowymiarowy. Wspierają one nie tylko proces edukacyjny i rozwój osobisty, ale również odgrywają kluczową rolę w integracji społecznej, budowaniu relacji międzyludzkich oraz wzmacnianiu tożsamości lokalnej. Dzięki nim Gmina może funkcjonować jako społeczność otwarta, aktywna i solidarna, w której każdy mieszkaniec – niezależnie od wieku, sprawności czy sytuacji życiowej – może znaleźć przestrzeń dla siebie, rozwijać swoje możliwości i współtworzyć życie publiczne.

Działania profilaktyczne w szkołach Gminy Ilów stanowią istotny element systemu oświaty, łącząc funkcję edukacyjną z wychowawczą i wspierającą rozwój społeczny młodzieży. Placówki oświatowe nie tylko przekazują wiedzę, lecz także aktywnie angażują się w budowanie postaw odpowiedzialnych i świadomych zagrożeń, takich jak uzależnienia, przemoc czy presja rówieśnicza.

W 2020 roku w gminie został otwarty **Klub Senior+**, który stał się ważnym miejscem integracji i aktywizacji osób starszych. W 2022 roku klub dysponował 20 miejscami, co umożliwiło pierwszym seniorom regularne uczestnictwo w zajęciach. Rok później, w 2023 r., liczba miejsc została zwiększona do 25, co pozwoliło poszerzyć ofertę i przyjąć większą grupę zainteresowanych. W 2024 roku utrzymano tę samą liczbę miejsc, zapewniając uczestnikom stabilne warunki do rozwoju, spotkań i aktywności społecznej.

Od 2023 roku w gminie funkcjonuje również **Żłobek Maluch+**, który od samego początku cieszył się dużym zainteresowaniem. W roku otwarcia zapewniał opiekę dla 8 dzieci, a w 2024 roku liczba ta pozostała na tym samym poziomie. Znaczącym krokiem było jednak zwiększenie liczby miejsc do 31 w 2025 roku, co pokazuje rosnące potrzeby mieszkańców w zakresie opieki nad najmłodszymi.

Oprócz tego w gminie działa 5 punktów przedszkolnych, które stanowią ważne uzupełnienie oferty edukacyjnej. Dzieci mają także możliwość uczęszczania do **Przedszkola Samorządowego w Iłowie**, które realizuje program wychowania

przedszkolnego. Dzięki temu gmina zapewnia spójny system opieki i edukacji – od żłobka, przez przedszkole, aż po ofertę dla seniorów.

Współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi

Współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi stanowi ważny element lokalnej polityki społecznej, wspierając realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, profilaktyki, edukacji oraz integracji społecznej. Gmina podejmuje działania mające na celu wspieranie działalności NGO poprzez konsultacje, doradztwo oraz ułatwianie dostępu do źródeł finansowania projektów społecznych. Organizacje pozarządowe odgrywają istotną rolę w realizacji programów wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, osób starszych, dzieci i młodzieży oraz rodzin w trudnej sytuacji życiowej. Gmina promuje partnerstwo i współpracę przy organizacji działań edukacyjnych, warsztatów profilaktycznych, wydarzeń kulturalnych oraz inicjatyw lokalnych sprzyjających integracji społecznej. Ważnym aspektem współpracy jest wymiana doświadczeń i informacji, co pozwala na lepsze dostosowanie programów do realnych potrzeb mieszkańców.

Gmina wspiera NGO również poprzez współudział w planowaniu i monitorowaniu projektów społecznych, a także udział w komisjach opiniujących i ewaluujących działania realizowane przez organizacje. Współpraca umożliwia szybszą reakcję na lokalne problemy społeczne, w tym przeciwdziałanie przemocy, uzależnieniom oraz wykluczeniu społecznemu. Gmina stara się tworzyć trwałe partnerstwa z organizacjami pozarządowymi, co sprzyja stabilności działań społecznych oraz ich efektywności. Wspólne inicjatywy pozwalają zwiększyć świadomość mieszkańców na temat dostępnych form wsparcia i zachęcają do aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności. Długofalowym celem współpracy jest budowanie spójnego systemu wsparcia, w którym gmina i organizacje pozarządowe wspólnie przyczyniają się do poprawy jakości życia mieszkańców.

Na terenie gminy Iłów aktywnie działają organizacje społeczne, które odgrywają istotną rolę w życiu lokalnej społeczności. Szczególnie ważną funkcję pełnią **Koła Gospodyń Wiejskich (KGW)**, które kultywują tradycje, integrują mieszkańców oraz inicjują działania o charakterze kulturalnym i społecznym. Równie znaczącą rolę odgrywają **Ochotnicze Straże Pożarne (OSP)**, dbając nie tylko o bezpieczeństwo, lecz także angażując się w wydarzenia społeczne, edukacyjne i integracyjne. Oprócz nich na terenie gminy działa szereg innych organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i fundacji, które wzbogacają życie społeczne, sportowe i kulturalne mieszkańców.

Koła Gospodyń Wiejskich:

- Koło Gospodyń Wiejskich „Kuźnia Talentów” w Brzozowcu
- Międzysołeckie Koło Gospodyń Wiejskich „Cztery Dobra” w Giżycach
- Koło Gospodyń Wiejskich „Zgoda” w Iłowie
- Koło Gospodyń Wiejskich „Pszczołki” w Kapturach
- Międzysołeckie Koło Gospodyń Wiejskich „Modne Babeczki” w Ładach
- Międzysołeckie Koło Gospodyń Wiejskich w Ostrowcach
- Międzysołeckie Koło Gospodyń Wiejskich w Suchodole
- Koło Gospodyń Wiejskich w Krzyżyku Iłowskim
- Koło Gospodyń Wiejskich „Brzozowianki” w Brzozowie Starym

Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia:

- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „UNIA IŁÓW”
- Szkolny Klub Sportowy „FORTUNA II”
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Ziemi Iłowskiej
- „Wszyscy Razem” – Stowarzyszenie Mieszkańców Parafii Giżyce
- Koło nr 5 Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Iłowie
- Fundacja na Rzecz Ochrony Praw Zwierząt „Kundelek”
- Stowarzyszenie na rzecz aktywizacji, promocji i rozwoju wsi Suchodół, Władysławów, Kępa Karolińska „SamoWola”
- Iłowskie Towarzystwo Cyklistów 2020
- Stowarzyszenie AIOŁA GM – Grupa Motocyklowa Iłów

Ochotnicze Straże Pożarne:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Iłowie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Brzozowie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Giżycach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Ostrowcach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Suchodole
- Ochotnicza Straż Pożarna w Łaziskach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Załuskowie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Ładach

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne obejmuje całokształt działań, środków i instytucji mających na celu ochronę mieszkańców przed zagrożeniami, które mogą zakłócać ich codzienne funkcjonowanie, poczucie stabilności i spokoju. To stan, w którym jednostki oraz wspólnoty lokalne mogą żyć i działać zgodnie z przyjętymi normami prawnymi, społecznymi i obyczajowymi – bez obawy o swoje życie, zdrowie, mienie czy godność.

Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego jest jednym z kluczowych zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego. Obejmuje ono zarówno działania prewencyjne, jak i reagowanie na sytuacje kryzysowe, współpracę z policją, strażą pożarną, strażą miejską, a także wspieranie inicjatyw obywatelskich i lokalnych form samoorganizacji w tym obszarze. Samorządy mogą również podejmować działania w zakresie monitoringu przestrzeni publicznych, poprawy infrastruktury oświetleniowej, rewitalizacji zaniedbanych obszarów czy tworzenia bezpiecznych przestrzeni rekreacyjnych, które sprzyjają integracji mieszkańców i ograniczają czynniki ryzyka.

Na wzrost poziomu bezpieczeństwa wpływają także działania o charakterze pośrednim, realizowane w ramach innych obszarów polityki lokalnej. Są to m.in. inicjatywy w zakresie edukacji, wychowania i profilaktyki, które kształtują postawy obywatelskie i społeczne już od najmłodszych lat. Znaczenie ma również dostępność do opieki zdrowotnej, wsparcia psychologicznego, instytucji pomocowych czy placówek socjalnych, które odpowiadają na potrzeby osób w kryzysie.

Ważną rolę odgrywa także **walka z przyczynami przestępczości i problemów społecznych**, takimi jak uzależnienia od alkoholu czy narkotyków, przemoc domowa, bezrobocie czy ubóstwo. Kompleksowe podejście do bezpieczeństwa publicznego zakłada zatem nie tylko przeciwdziałanie skutkom zagrożeń, lecz również usuwanie ich źródeł poprzez politykę społeczną, edukacyjną i gospodarczą.

Współczesne rozumienie bezpieczeństwa publicznego uwzględnia też elementy **bezpieczeństwa psychicznego i emocjonalnego** – takie jak przeciwdziałanie mowie nienawiści, dyskryminacji czy wykluczeniu – które wpływają na to, jak mieszkańcy postrzegają swoje otoczenie i relacje społeczne. Dlatego działania Gminy w tym zakresie powinny być zintegrowane, wielopłaszczyznowe i oparte na współpracy z mieszkańcami oraz organizacjami społecznymi.

Zjawisko przestępczości w Gminie Ilów stanowi istotny obszar monitorowania lokalnego bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców.

Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa. Zadania pomocy społecznej są określone Ustawą z dnia 12 marca 2004 roku. Zgodnie z jej postanowieniem, głównym celem pomocy społecznej ma być umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie takich sytuacji życiowych, którym nie są w stanie podołać przy użyciu własnych środków, możliwości i uprawnień. Realizacja zadań została podzielona tutaj pomiędzy organy administracji publicznej. Ogólne zadania (strategiczne) związane z realizacją polityki społecznej wykonuje województwo.

Zgodnie z art. 17 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r. poz. 854), do zadań własnych gminy należy:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 2a) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- 3a) opracowanie i realizacja projektów socjalnych;
- 3b) przyznawanie i realizacja usług wsparcia krótkoterminowego w domach pomocy społecznej;
- 4) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 5) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.⁴

Na terenie Gminy Iłów zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iłowie. Na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej osobom i rodzinom udziela się świadczeń społecznych w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,

⁴ <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/pomoc-spoeczna-17087802/art-17>

- bezrobocie,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy domowej,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomani,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń, zasady i tryb ich udzielania oraz organizację pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej oraz akty wykonawcze do tej ustawy.

W ramach zadań własnych i zleconych realizowanych przez Gminę ustala się prawo świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Podstawowym działaniem Ośrodka jest praca socjalna i świadczenie usług socjalnych. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Pracownicy socjalni poprzez świadczenie pracy socjalnej wzmacniają zdolności swoich podopiecznych, motywują do samodzielnego rozwiązywania problemów oraz aktywizują zawodowo i społecznie. Świadczenia materialne stanowią jedynie uzupełnienie tych działań.

Do świadczeń pieniężnych zaliczają się:

- zasiłek stały,
- zasiłek okresowy,
- zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status

uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,

- wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.

Do świadczeń niepieniężnych zaliczają się:

- praca socjalna,
- bilet kredytowany,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- składki na ubezpieczenia społeczne,
- pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- sprawienie pogrzebu,
- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencja kryzysowa,
- schronienie,
- posiłek,
- niezbędne ubranie,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- mieszkanie chronione,
- pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej

Dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej pokazują, że najczęściej występującymi przyczynami są ubóstwo oraz długotrwała lub ciężka choroba – obie te kategorie utrzymują się na wysokim poziomie w całym badanym okresie. Ubóstwo dotyczyło 61 rodzin w 2022 roku, a w 2024 roku już 47, co wskazuje na spadkowy trend. Z kolei długotrwała lub ciężka choroba pozostaje stabilnym i rosnącym problemem – od 58 rodzin w 2022 roku do 62 w 2024 roku. Wysoki poziom odnotowano także w przypadku bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, która w 2023 roku była przyczyną

pomocy dla 55 rodzin, a w 2024 roku dla 50. Znacząco spada natomiast liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu bezrobocia – z 22 w 2022 roku do zaledwie 10 w 2024 roku.

Powody przyznawania pomocy społecznej – liczba rodzin	2022	2023	2024
Niepełnosprawność	45	42	35
Bezrobocie	22	18	10
Osoby dotknięte klęską żywiołową	0	0	0
Ubóstwo	61	56	47
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	45	55	50
Długotrwała lub ciężka choroba	58	57	62
Alkoholizm	10	12	11
Inne	10	12	18

Gmina zapewnia usługi opiekuńcze w ramach swoich zadań własnych. Z tego wsparcia korzystały 4 osoby w 2022 r. oraz po 5 osób w latach 2023 i 2024.

Realizowana pomoc:	2022	2023	2024
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w zakresie zadań własnych gminy	4	5	5

Ubóstwo

Ubóstwo to złożone zjawisko, które oznacza stan trwałego niedoboru środków materialnych i społecznych, uniemożliwiających jednostce lub rodzinie zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych – takich jak wyżywienie, odzież, mieszkanie, edukacja czy opieka zdrowotna. O ubóstwie mówi się nie tylko w kontekście braku dochodu, ale także ograniczenia dostępu do zasobów niezbędnych do godnego życia i uczestnictwa w życiu społecznym.

Przyczyny ubóstwa są wieloczynnikowe i często wzajemnie się przenikają. Może je wywoływać m.in. bezrobocie, niskie wykształcenie, niepełnosprawność, uzależnienia, przemoc domowa, dezorganizacja życia rodzinnego, a także czynniki systemowe, takie jak niewystarczające wsparcie instytucjonalne czy nieskuteczna polityka rynku pracy. Skutkiem ubóstwa bywa marginalizacja społeczna, ograniczenie szans rozwoju dzieci i młodzieży,

wzrost ryzyka uzależnień i przestępczości, a także dziedziczenie biedy z pokolenia na pokolenie.

Ubóstwo dotyka najczęściej osoby samotnie wychowujące dzieci, rodziny wielodzietne, osoby starsze i samotne, ludzi z niepełnosprawnościami oraz osoby z niskim poziomem wykształcenia i kwalifikacji zawodowych. Również imigranci, przedstawiciele grup mniejszościowych i osoby dotknięte chorobami przewlekłymi są bardziej narażone na wykluczenie ekonomiczne i społeczne.

Dynamiczne zmiany społeczno-gospodarcze, w tym skutki pandemii COVID-19, inflacja oraz rosnące koszty życia, w istotny sposób pogłębiły istniejące nierówności i wpłynęły na wzrost zagrożenia ubóstwem w skali całego kraju, w tym także w mniejszych gminach, czy też w większych gminach.

Analiza danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wskazuje, że w latach 2022–2024 ubóstwo było istotną przesłanką do udzielania wsparcia rodzinom w trudnej sytuacji życiowej:

Powody przyznawania pomocy społecznej – liczba rodzin	2022	2023	2024
Ubóstwo	61	56	47

W latach 2022–2024 liczba rodzin otrzymujących pomoc społeczną z powodu ubóstwa wynosiła kolejno 61, 56 i 47.

Warto zwrócić uwagę, że dane liczbowe mogą nie w pełni oddawać rzeczywistą skalę ubóstwa – część rodzin z różnych przyczyn (wstyd, brak wiedzy o dostępnych formach pomocy, niewiara w skuteczność wsparcia) nie zgłasza się po pomoc instytucjonalną. Dlatego tak ważne są działania profilaktyczne, środowiskowe oraz skuteczna diagnoza lokalnych potrzeb.

Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność

Długotrwała choroba dotyczy osób, które przez dłuższy czas pozostają pod stałą opieką medyczną z powodu schorzenia o przewlekłym charakterze. Często są to choroby, które nie poddają się całkowitemu wyleczeniu – możliwe jest jedynie łagodzenie ich objawów. W odróżnieniu od niej, ciężka choroba to taka, która bezpośrednio zagraża życiu pacjenta i wymaga intensywnego leczenia lub stałej opieki.

Przy przyznawaniu pomocy społecznej z tytułu długotrwałej choroby, pod uwagę brany jest nie tylko sam fakt istnienia schorzenia, lecz również jego wpływ na codzienne funkcjonowanie osoby ubiegającej się o wsparcie. Znaczenie mają tu m.in. ponoszone

koszty leczenia (zakup leków, wizyty u specjalistów), trudności w podjęciu lub utrzymaniu zatrudnienia czy też ograniczenia w samodzielnym funkcjonowaniu.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, za osobę niepełnosprawną uznaje się taką, której stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy – trwale lub okresowo – ogranicza, utrudnia bądź uniemożliwia pełnienie ról społecznych, w tym szczególnie podjęcie pracy zawodowej. Do tej grupy zalicza się także osoby z orzeczoną całkowitą lub częściową niezdolnością do pracy, jak również dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności wydanym przed ukończeniem 16. roku życia.

Osoby niepełnosprawne lub przewlekle chore, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować i pozbawione są wsparcia ze strony bliskich, mogą uzyskać pomoc w postaci usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, podstawową pielęgnację zgodnie z zaleceniami lekarza oraz w miarę możliwości, umożliwienie kontaktu z otoczeniem.

Dla osób, które potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymagają całodobowej opieki, możliwe jest uzyskanie pobytu w mieszkaniu chronionym. To forma wsparcia, której celem jest przygotowanie mieszkańców – przy wsparciu specjalistów – do samodzielnego życia i pełnego funkcjonowania w środowisku lokalnym.

W przypadkach, gdy osoba wymaga całodobowej opieki, której nie da się zapewnić w inny sposób, przysługuje jej prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Placówki te oferują szeroki zakres usług – bytowych, opiekuńczych, wspomagających i edukacyjnych – dostosowanych do indywidualnych potrzeb mieszkańców, zgodnie ze standardami określonymi w przepisach wykonawczych.

Osobie pełnoletniej, niezdolnej do pracy z powodu niepełnosprawności i spełniającej kryteria dochodowe, przysługuje zasiłek stały z pomocy społecznej. Świadczenie to przysługuje, jeśli:

- dochód osoby samotnie gospodarującej jest niższy niż ustalone kryterium dochodowe dla osoby samotnej,
- dochód osoby oraz dochód na członka rodziny są niższe od kryterium dochodowego obowiązującego na osobę w rodzinie.

W Gminie Ilów kwestie związane z długotrwałymi chorobami oraz niepełnosprawnością należą do jednych z najczęściej zgłaszanych przyczyn, na podstawie których mieszkańcy ubiegają się o wsparcie ze strony systemu pomocy społecznej. Są to problemy, które mają charakter przewlekły, a ich skutki znacząco wpływają na codzienne

funkcjonowanie zarówno osób dotkniętych chorobą lub niepełnosprawnością, jak i ich rodzin.

W latach 2022–2024 niepełnosprawność stanowiła istotny powód przyznawania pomocy społecznej, przy czym liczba rodzin korzystających z wsparcia z tego tytułu malała z 45 w 2022 roku do 35 w 2024 roku. Długotrwała lub ciężka choroba była natomiast jednym z najczęstszych powodów przyznawania pomocy, utrzymując się na podobnym poziomie – 58 rodzin w 2022 roku, 57 w 2023 i 62 w 2024 roku. Dane te wskazują, że problemy zdrowotne pozostają istotnym czynnikiem wymagającym wsparcia socjalnego. Spadek liczby rodzin z powodu niepełnosprawności może sugerować częściową poprawę samodzielności lub skuteczniejsze formy wsparcia.

Powody przyznawania pomocy społecznej – liczba rodzin	2022	2023	2024
Niepełnosprawność	45	42	35
Długotrwała lub ciężka choroba	58	57	62

Od 2020 roku w gminie realizowany jest program opieka wytchnieniowa, którego celem jest wsparcie rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnościami. W pierwszym roku działania, czyli w 2021 r., z programu skorzystało 8 osób. W kolejnych latach tj. w 2024 r. 6 osób i po 4 osoby, zarówno w 2023 r., jak i 2024 r.

Od 2023 roku wprowadzono dodatkowo program Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością, mający na celu ułatwienie codziennego funkcjonowania osobom wymagającym wsparcia w czynnościach życia codziennego. Z tej formy pomocy skorzystały 4 osoby w 2023 r. i 4 osoby w 2024 r.

Realizowana pomoc:	2022	2023	2024
Opieka wytchnieniowa (program realizowany od 2021 roku)	6	4	4
Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością (program realizowany od 2023 r.)	-	4	4

Bezrobocie

Bezrobocie definiuje się jako sytuację, w której część osób w wieku produkcyjnym jest gotowa i zdolna do podjęcia pracy, aktywnie jej poszukuje, lecz nie znajduje zatrudnienia. Jest to efekt nierównowagi między podażą siły roboczej a popytem na nią ze

strony rynku pracy. Na poziom bezrobocia wpływają zarówno czynniki płacowe, które regulują wielkość zatrudnienia poprzez wysokość realnych wynagrodzeń, jak i czynniki pozapłacowe, które mogą ograniczać zapotrzebowanie na pracowników lub zwiększać liczbę osób gotowych do pracy.

Długotrwałe pozostawanie bez pracy może sprawić, że osoba bezrobotna zacznie postrzegać swoją sytuację jako stały sposób na życie. Im dłużej trwa brak zatrudnienia, tym większe jest ryzyko, że bezrobotni zaczną akceptować swoje warunki, rezygnując z aktywnego poszukiwania pracy. Taka postawa często prowadzi do obniżenia standardu życia, zwiększenia zależności od pomocy zewnętrznej oraz osłabienia motywacji do zmiany sytuacji. Przedłużający się okres bezrobocia sprzyja również narastaniu problemów społecznych, może przyczyniać się do pojawienia się patologii, a także znacznie ogranicza szanse na ponowne znalezienie zatrudnienia. W efekcie prowadzi to do pogorszenia sytuacji materialnej oraz izolacji społecznej osoby dotkniętej tym problemem⁵.

W latach 2022–2024 bezrobocie było powodem przyznawania pomocy społecznej dla coraz mniejszej liczby rodzin, spadając z 22 w 2022 roku do 10 w 2024 roku. Dane te wskazują na stopniową poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy lub zwiększoną aktywność osób bezrobotnych w poszukiwaniu zatrudnienia. Mimo spadku, bezrobocie nadal pozostaje jednym z istotnych czynników wymagających wsparcia socjalnego.

Powody przyznawania pomocy społecznej – liczba rodzin	2022	2023	2024
Bezrobocie	22	18	10

W latach 2022–2024 liczba osób bezrobotnych w gminie ulegała wahaniom, wynosząc 61 w 2022 roku, spadając do 56 w 2023 roku, a następnie wzrastając do 72 w 2024 roku. Wśród bezrobotnych największą grupę stanowiły kobiety, których liczba w analizowanym okresie wynosiła kolejno 33, 28 i 37. Liczba mężczyzn pozostawała nieco niższa, osiągając 28 w latach 2022–2023 i 35 w 2024 roku. Dane te wskazują na konieczność dalszego monitorowania rynku pracy i podejmowania działań wspierających zatrudnienie.

Liczba osób bezrobotnych w gminie	2022	2023	2024
Ogółem	61	56	72
W tym kobiet	33	28	37

⁵ Kozłowska B., *Długotrwałe bezrobocie* [w:] „Rynek pracy”, nr 1, Studia i Opracowania, KUP, Warszawa 2001.

W tym mężczyzn	28	28	35
----------------	----	----	----

Bezradność opiekuńczo-wychowawcza

Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki oraz jego wychowanie w celu przygotowania go do życia w społeczeństwie. Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, w którym uczy się nawiązywać kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania. Bezradność występować może w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbywania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji oraz niskiej samooceny. Brak specjalistycznego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi i ich wychowaniu powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w dalszym ciągu stanowią znaczny odsetek klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu oraz problemy w pełnieniu ról rodzicielskich współistnieją z innymi trudnościami takimi jak: uzależnienie od alkoholu i środków psychoaktywnych, przemoc domowa, przestępczość, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, małżeńskich, zawodowych. Ważne jest zatem systematyczne monitorowanie tych środowisk przez pracowników socjalnych, wspieranie ze strony asystentów rodziny, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych grup zawodowych kontaktujących się z rodziną. Specyfika rodzin niewydolnych wychowawczo wymaga od służb pomocowych zintegrowania działań skierowanych na dziecko i rodzinę w sposób wielodyscyplinarny.

Obowiązek wspierania rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji, niemogącej realizować funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa przede wszystkim na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej podzieliła zadania Gminy i powiatu. Po stronie Gminy jest praca z rodzinami biologicznymi, zaś działania powiatu skupiają się przede wszystkim na pracy z rodzinami zastępczymi. Gmina zapewnia wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych poprzez działania wspomagające rodziców, mających problemy w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich, tak, aby zapobiec doprowadzeniu do sytuacji, w której dziecko, ze względu na jego dobro, zostałoby umieszczone w opiece w pieczy zastępczej.

Efektem podejmowanych działań w ramach systemu ma być zapewnienie rodzinie takiej pomocy, która wyeliminuje zagrożenie zabrania dziecka z rodziny biologicznej. Obowiązek ten realizowany powinien być we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Asystent rodziny pracuje w rodzinach, w których występują trudności opiekuńczo – wychowawcze, w szczególności w rodzinach niepełnych, wielodzietnych i borykających się z niepełnosprawnością dziecka. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Celem asystenta rodziny jest przede wszystkim mobilizacja, wsparcie rodzin oraz wspólne rozwiązywanie ich problemów. Oprócz tego, rodziny mogą liczyć na wsparcie emocjonalne i poradnictwo. Asystent zmierza do tego, aby wzbudzić u podopiecznych dążenie do zmiany swojej sytuacji życiowej.

Prawo do świadczeń pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oznacza objęcie pomocą społeczną kobiet w ciąży i rodzin wychowujących dzieci. Rodzina wielodzietna to rodzina, w której skład wchodzi troje i więcej dzieci.

Karta Dużej Rodziny to system zniżek i ulg przysługujący rodzinom wielodzietnym tj. rodzinom mającym na utrzymaniu 3 lub więcej dzieci w wieku do 18 roku życia lub do 25 roku życia, gdy uczą się lub studiują oraz bez ograniczeń wiekowych — w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu

niepełnosprawności. Karta przysługuje rodzinie niezależnie od dochodu i na jej podstawie rodziny mogą korzystać z uprawnień, jakie znajdują się w katalogu ulg i zwolnień zamieszczonym na stronie internetowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Instytucjonalna piecza zastępcza to system opieki nad dziećmi i młodzieżą, którzy z różnych powodów nie mogą pozostać w swoich biologicznych rodzinach. W ramach tego systemu dzieci są umieszczane w instytucjach opiekuńczych, takich jak ośrodki dla nieletnich, czy placówki opiekuńczo-wychowawcze. Tam otrzymują opiekę, wsparcie oraz podstawowe potrzeby życiowe, a także edukację i pomoc psychologiczną. Instytucjonalna piecza zastępcza ma na celu zapewnienie bezpiecznego i odpowiedniego środowiska dla dzieci, które nie mogą być pod opieką swoich rodziców.

W latach 2022–2024 liczba rodzin, którym przyznano pomoc społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, ulegała zmianom. W 2022 roku było to 45 rodzin, w 2023 roku liczba ta wzrosła do 55, a w 2024 roku nieco spadła do 50 rodzin. Dane te wskazują na utrzymujący się istotny problem wsparcia rodzin w zakresie wychowania dzieci. Konieczne są dalsze działania profilaktyczne i wspierające rodziny w rozwiązywaniu trudności opiekuńczo-wychowawczych.

Powody przyznawania pomocy społecznej – liczba rodzin	2022	2023	2024
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	45	55	50

Uzależnienia

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Wymienione ustawy tworzą spójny system umożliwiający samorządom terytorialnym prowadzenie lokalnej polityki wobec zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu i narkotyków a także wyznaczają konkretne zadania i wskazują środki na ich realizację.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stanowi, że prowadzenie działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych Gminy.

Ich realizacja prowadzona jest w postaci miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego przez radę Gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem miejskiego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na samorząd Gminy na równi z organami administracji rządowej obowiązek kształtowania polityki alkoholowej i przeciwdziałania narkomanii.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest powoływana na podstawie art. 41 ust. 3 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przez wójta/burmistrza/prezydenta Gminy.

W latach 2022–2024 liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu utrzymywała się na stosunkowo niskim poziomie. W 2022 roku było to 10 rodzin, w 2023 liczba wzrosła do 12, a w 2024 roku spadła nieznacznie do 11 rodzin. Dane te pokazują, że problem alkoholizmu wśród rodzin w gminie pozostaje obecny, choć niezbyt liczny. Wskazuje to na potrzebę dalszego monitorowania i działań profilaktycznych oraz wsparcia dla rodzin dotkniętych tym problemem.

Pomoc społeczna odgrywa istotną rolę w wsparciu rodzin zmagających się z alkoholizmem, oferując zarówno wsparcie socjalne, jak i specjalistyczne programy. Problem alkoholizmu nadal pozostaje istotnym wyzwaniem społecznym. Działania profilaktyczne i pomocowe są niezbędne, aby skutecznie wspierać te rodziny i przeciwdziałać negatywnym skutkom uzależnienia.

Powody przyznawania pomocy społecznej – liczba rodzin	2022	2023	2024
Alkoholizm	10	12	11

Przemoc domowa

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań aspołecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową. Do zadań własnych Gminy zgodnie z ustawą z dnia

29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, należy w szczególności tworzenie systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- opracowanie i realizacja miejskiego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców/opiekunów w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia;
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Działania na rzecz osób i rodzin dotkniętych przemocą domową mają charakter interdyscyplinarny, a więc opierają się na współpracy służb, które dysponując wiedzą, doświadczeniem, narzędziami oraz kompetencjami w danej dziedzinie łączą swoje siły, celem udzielenia kompleksowej pomocy osobom potrzebującym.

W zakresie przeciwdziałania przemocy domowej działa Zespół Interdyscyplinarny zrzeszający specjalistów z różnych dziedzin (GOPS, policja, oświata, kuratela, komisja ds. problemów alkoholowych). Zespół tworzy grupy diagnostyczno-pomocowe do pracy z rodzinami.

W latach 2022–2024 liczba osób doznających przemocy domowej stopniowo wzrastała – z 10 w 2022 roku do 14 w 2024 roku. Wśród osób doznających przemocy najliczniejszą grupę stanowiły kobiety, choć ich liczba spadła z 11 w 2023 roku do 7 w 2024 roku. Z kolei wzrost odnotowano wśród mężczyzn – od 1 w 2022 roku do 3 w 2024 roku – oraz dzieci, których liczba zwiększyła się z 1 do 4 w tym samym okresie. Liczba osób stosujących przemoc domową również rosła, osiągając 14 w 2024 roku, przy czym dominującą grupą byli mężczyźni (11 w 2023 i 2024 roku). Niewielki, ale zauważalny wzrost wystąpił także wśród kobiet stosujących przemoc – z 1 w latach 2022–2023 do 3 w 2024 roku.

Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy w latach:	2022	2023	2024
Liczba osób doznających przemocy domowej (ogółem), w tym:	10	12	14
Kobiety	8	11	7
Mężczyźni	1	0	3

Dzieci (do 18 r.ż.)	1	1	4
Liczba osób stosujących przemoc domową (ogółem), w tym:	10	12	14
Kobiety	1	1	3
Mężczyźni	9	11	11

W 2023 roku sporządzono łącznie 12 Niebieskich Kart, wszystkie przez policję, natomiast Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz placówki edukacyjne i służby zdrowia nie zakładały żadnej. W 2024 roku ogółem sporządzono 14 Niebieskich Kart, w tym 10 przez policję, 1 przez placówki służby zdrowia i 3 przez placówki edukacyjne. W obu latach inne instytucje nie sporządzały Niebieskich Kart.

Instytucje zakładające Niebieskie Karty w 2023 roku	2023	2024
Sporządzono ogółem, w tym przez następujące instytucje:		
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	0	0
Policja	12	10
Placówki Służby Zdrowia	0	1
Placówki edukacyjne	0	3
Inne	0	0

W ciągu trzech lat liczba założonych Niebieskich Kart utrzymywała się na zbliżonym poziomie. W 2022 roku sporządzono ich 11, w 2023 – 12, a w 2024 – 14.

Liczba założonych Niebieskich Kart	
2022	11
2023	12
2024	14

W latach 2022–2024 liczba incydentów związanych z przemocą domową systematycznie rosła – od 11 w 2022 roku do 14 w 2024 roku, co przełożyło się także na identyczną liczbę interwencji Zespołu Interdyscyplinarnego. Tyle samo rodzin w każdym roku obejmowano wsparciem zespołu, co świadczy o stałym reagowaniu na każde zgłoszone zdarzenie. Mimo wzrostu liczby przypadków, żadna z osób stosujących przemoc nie została skierowana na programy korekcyjno-edukacyjne. Warto odnotować, że liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego znacząco wzrosła – z 7 w 2022 roku do aż 18 w 2024 roku, co może wskazywać na intensyfikację działań i potrzebę większej koordynacji wsparcia.

Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową	2022	2023	2024
Liczba incydentów związanych z przemocą domową zgłoszonych	11	12	14

Liczba interwencji Zespołu Interdyscyplinarnego w związku z przemocą domową	11	12	14
Liczba rodzin objętych wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego z powodu przemocy domowej	11	12	14
Liczba osób stosujących przemoc domową skierowanych na programy korekcyjno-edukacyjne	0	0	0
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	7	9	18

W 2024 roku osobom doznającym przemocy domowej najczęściej udzielano pomocy psychologicznej, z której skorzystało 5 osób. Dodatkowo 19 osób objęto wsparciem w formie pracy socjalnej, co stanowiło istotne uzupełnienie działań pomocowych. Nie odnotowano natomiast przypadków udzielenia pomocy prawnej ani materialnej, takich jak zakwaterowanie czy żywność.

Rodzaje udzielonej pomocy osobom doznającym przemocy domowej (liczba osób)	2024
Pomoc psychologiczna	5
Pomoc prawna	0
Pomoc materialna (np. zakwaterowanie, żywność)	0
Inne formy pomocy: praca socjalna	19

Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych – 2025

Jednym z głównych założeń niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Iłów jest przedstawienie problemów występujących w społeczności lokalnej Gminy oraz wskazanie kierunków ich rozwiązywania. Zdiagnozowanie problemów społecznych było możliwe między innymi poprzez przeprowadzenie badań ankietowych wśród mieszkańców Gminy. W następnych podrozdziałach zaprezentowano wyniki badań ankietowych pochodzących z diagnozy przeprowadzonej na terenie Gminy Iłów w 2025 roku.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Iłów wśród trzech grup:

- dorośli mieszkańcy;
- dzieci i młodzież szkolna;
- pracownicy GOPS.

Wnioski i podsumowanie z przeprowadzonych badań

Mieszkańcy Gminy Iłów:

Badania obejmowały mieszkańców w Gminie Iłów, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. W badaniu wzięło udział 100 mieszkańców, a w tym 60% kobiet oraz 40% mężczyzn.

- Z analizy wyników badań wynika, że mieszkańcy gminy za najpoważniejsze problemy społeczne uznają długotrwałe choroby, które aż w 88% przypadków zostały wskazane jako istotne. Na kolejnych miejscach znalazły się problemy związane z uzależnieniem od alkoholu (72%) oraz brakiem poczucia bezpieczeństwa (69%), które budzą wyraźne obawy społeczności lokalnej. Bardzo wysoko oceniono również znaczenie problemu izolacji społecznej osób starszych (68%), co wskazuje na potrzebę podejmowania działań integracyjnych i wspierających seniorów. Istotne znaczenie przypisywano także przemocy domowej (61%) i uzależnieniu od narkotyków (60%), co dowodzi, że zagrożenia związane z uzależnieniami i przemocą są mocno odczuwane przez mieszkańców. Nieco mniejsze, choć wciąż zauważalne znaczenie, przypisywano problemom biedy i ubóstwa (57%) oraz bezrobocia (59%), które wpływają na codzienne funkcjonowanie wielu rodzin.
- Z analizy opinii mieszkańców Gminy Iłów wynika, że większość badanych pozytywnie ocenia swoją sytuację mieszkaniową – łącznie 86% uznało ją za dobrą lub bardzo dobrą. Jedynie 3% respondentów określiło warunki mieszkaniowe jako złe. W odniesieniu do

sytuacji materialnej swojego gospodarstwa domowego, 87% badanych wskazało ocenę dobrą lub bardzo dobrą, natomiast 11% uznało ją za zadowalającą. 2% mieszkańców określiło swoją sytuację materialną jako złą.

- Najczęstszym źródłem utrzymania gospodarstw domowych w badanej grupie jest praca w sektorze publicznym, którą wskazało 32% respondentów. Znaczący odsetek utrzymuje się również z pracy we własnym gospodarstwie rolnym – 26% oraz pracy w sektorze prywatnym – 21%. 19% badanych deklaruje dochody z pracy dorywczej, a 12% prowadzi własną działalność gospodarczą. Emerytura stanowi źródło utrzymania dla 14% respondentów, natomiast niewielka część pozostaje na utrzymaniu członka rodziny (7%) lub korzysta z renty (1%). W badanej grupie nikt nie korzystał z zasiłków dla bezrobotnych ani ze świadczeń pomocy społecznej.
- Zdecydowana większość respondentów, bo 81%, zadeklarowała, że posiada pracę. 19% badanych nie pracuje, co może wskazywać na obecność osób bezrobotnych, emerytów, rencistów lub uczących się.
- Zdecydowana większość osób bezrobotnych wskazała, że nie podejmuje pracy z powodu posiadania innego źródła utrzymania, głównie renty lub emerytury (74%). Ważnym czynnikiem pozostaje również brak lub zbyt mała liczba miejsc pracy w gminie (21%), co ogranicza możliwości zatrudnienia lokalnego. Część badanych podkreśla także trudności wynikające z braku wiedzy, jak zdobyć pracę (16%) oraz z niepełnosprawności czy długotrwałej choroby (11%). Najmniej osób wskazało na problem braku dojazdu (5%), a nikt nie uznał, że praca jest nieopłacalna lub że radzi sobie bez niej.
- Na pytanie o obecność przemocy domowej w otoczeniu 5% badanych odpowiedziało, że zna osoby, które jej doświadczają. Kolejne 5% ma takie podejrzewania, mimo że nie ma pewności. Z kolei 90% respondentów uważa, że w ich otoczeniu nie dochodzi do tego typu sytuacji.
- Wśród badanych mieszkańców 6% zadeklarowało, że wie, gdzie osoba doznająca przemocy może uzyskać pomoc w ich rejonie zamieszkania. Oznacza to, że ponad połowa respondentów ma świadomość istnienia lokalnych instytucji lub form wsparcia, co jest pozytywnym sygnałem w kontekście przeciwdziałania przemocy. Jednocześnie aż 94% osób przyznało, że nie wie, gdzie można uzyskać taką pomoc, co wskazuje na poważną lukę informacyjną. Brak tej wiedzy może znacząco ograniczać skuteczność reagowania na przemoc i pogłębiać poczucie bezradności osób doświadczających przemocy.

- W celu zbadania poziomu świadomości społecznej na temat przemocy domowej, badanym zadano pytania dotyczące powszechnych przekonań i mitów związanych z tym zjawiskiem. Analiza odpowiedzi pozwoliła ocenić, które stereotypy są nadal obecne, a które obalone przez lokalną społeczność. Wyniki badania pokazują, że 93% respondentów uważa, iż alkohol jest istotną przyczyną przemocy domowej. Z kolei 7% badanych zgodziło się z błędnym przekonaniem, że przemoc zdarza się wyłącznie w rodzinach z marginesu społecznego, podczas gdy aż 93% uznało to za twierdzenie raczej lub zdecydowanie nieprawdziwe. Aż 90% respondentów (70% bardzo istotne, 20% raczej istotne) zgadza się ze stwierdzeniem, że zarówno kobieta, jak i mężczyzna mogą być osobami doświadczającymi przemocy domowej, co świadczy o wysokim poziomie świadomości. Większość badanych zdecydowanie odrzuca mit, że przemoc to prywatna sprawa – aż 87% nie uważa tego twierdzenia za istotne. Jeszcze wyraźniejszy sprzeciw budzi pogląd, że przemoc występuje tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele – 94% badanych uznało to za nieprawdziwe. Podobnie aż 89% respondentów nie zgadza się ze stwierdzeniem, że policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych, co wskazuje na społeczne poparcie dla stanowczych działań służb.
- Badanie dotyczące poglądów na temat wychowania dzieci pokazuje wyraźne rozdzielenie opinii respondentów względem stosowania kar fizycznych. 11% badanych uważa, że od czasu do czasu dawanie klapsa jest konieczne dla prawidłowego wychowania dziecka, podczas gdy aż 89% jest temu przeciwnych. 10% — zgadza się z twierdzeniem, że dziecko powinno bać się rodziców, aby łatwiej było o posłuszeństwo i szacunek, a zdecydowana większość, czyli 90%, odrzuca ten pogląd. W kwestii zakazu prawnego kar fizycznych, aż 91% respondentów popiera takie rozwiązanie, wskazując na świadomość konieczności ochrony dzieci przed przemocą. Pogląd, że kary fizyczne hartują dziecko i pomagają mu radzić sobie w przyszłości, akceptuje 11% badanych, podczas gdy 89% sprzeciwia się temu przekonaniu. Co więcej, 14% badanych uważa, że łagodne kary fizyczne nie są formą przemocy domowej, lecz zdecydowana większość, bo 86%, klasyfikuje je jako przemoc. Na koniec, aż 86% respondentów zgadza się, że bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców, co pokazuje świadomość problemu i potrzebę poszukiwania alternatywnych metod wychowawczych.
- W badaniu dotyczącym oceny sytuacji seniorów w gminie, 70% respondentów uznało ją za dobrą, co wskazuje na pozytywne postrzeganie warunków życia osób starszych. Zaledwie 3% mieszkańców oceniło sytuację seniorów jako złą, co jest stosunkowo niskim odsetkiem. Jednak aż 27% respondentów nie miało zdania na ten temat, co może

świadczą o braku wystarczającej wiedzy lub zainteresowania tą kwestią wśród części społeczności.

- Większość respondentów, bo aż 95%, uważa, że oferta działań dla seniorów w gminie jest wystarczająca. Tylko niewielka część badanych, 5%, wyraża opinię, że oferta ta jest niewystarczająca. Wyniki te sugerują, że większość mieszkańców pozytywnie ocenia dostępne formy wsparcia i aktywności dla osób starszych.
- W badaniu dotyczącym akceptacji osób niepełnosprawnych na terenie gminy, 60% respondentów zadeklarowało, że osoby te są akceptowane przez społeczność lokalną. Zaledwie 3% mieszkańców uważa, że osoby niepełnosprawne nie spotykają się z akceptacją, natomiast 37% nie wie.
- Tylko 8% respondentów uważa, że osoba niepełnosprawna może znaleźć pracę na terenie gminy, co wskazuje na niską wiarę w dostępność takich możliwości zawodowych. Aż 30% badanych twierdzi, że nie ma odpowiednich ofert pracy dla osób niepełnosprawnych, co sugeruje ograniczenia rynku pracy. Kolejne 5% uważa, że problemem jest brak chęci ze strony pracodawców do zatrudniania tej grupy. Co istotne, aż 57% respondentów nie miało zdania na ten temat, co może świadczyć o niewystarczającej wiedzy na temat sytuacji osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy.
- Mieszkańcy gminy w zdecydowanej większości uznają uzależnienie od alkoholu za powszechne – łącznie 20% respondentów wskazało, że jest to zjawisko bardzo lub dość powszechne. W przypadku uzależnień od narkotyków 4% badanych oceniło je jako dość powszechne. Uzależnienia od dopalaczy – łącznie 1% osób uznało je za bardzo lub dość powszechne. Wyniki te wskazują, że problem alkoholizmu jest w świadomości społecznej zdecydowanie bardziej widoczny niż inne formy uzależnień, co może wynikać zarówno z jego większej skali, jak i z codziennej obserwacji zjawiska w otoczeniu. Z kolei niska percepcja problemu narkotyków i dopalaczy może oznaczać, że są one rzeczywiście mniej rozpowszechnione w gminie, ale także, że świadomość mieszkańców w tym zakresie jest ograniczona.
- Zdecydowana większość respondentów (63%) nie dostrzega potrzeby prowadzenia działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. Jedynie 37% badanych widzi taką potrzebę.
- Największe zapotrzebowanie mieszkańcy gminy wskazali na ogólnospołeczne kampanie profilaktyczne, które uznało łącznie 46% respondentów. Drugim istotnym obszarem jest

wsparcie psychologiczne dla rodzin, które dostrzega 24% badanych. Warsztaty profilaktyczne dla uczniów jako potrzebne działanie wskazało 14% mieszkańców, co podkreśla znaczenie pracy z młodzieżą. Zdecydowanie mniejsze zapotrzebowanie odnotowano w zakresie otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień (5%) oraz integracji dzieci po okresie izolacji (8%), co może świadczyć o większym skupieniu mieszkańców na działaniach obejmujących całe społeczeństwo.

- Respondenci zostali zapytani o swoje poczucie bezpieczeństwa na terenie gminy, aby lepiej zrozumieć, jak mieszkańcy postrzegają warunki życia w swojej okolicy. Większość respondentów, bo aż 83%, deklaruje, że czuje się bezpiecznie na terenie gminy, co wskazuje na stosunkowo dobre poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców. Jednak 6% osób przyznało, że nie czuje się bezpiecznie, co może być sygnałem do podjęcia działań poprawiających ten aspekt życia społecznego. Z kolei 11% respondentów nie miało jednoznacznej opinii w tej kwestii, co może świadczyć o pewnej niepewności lub braku wystarczających informacji dotyczących bezpieczeństwa w gminie.
- Większość respondentów, bo 81%, uważa, że potrzeby w sektorze życia społecznego w gminie są odpowiednio zaspokajane. Jednak aż 19% badanych nie podziela tego zdania, wskazując na istnienie obszarów wymagających poprawy. Wyniki te pokazują, że choć sytuacja jest oceniana pozytywnie przez większość, to nadal istnieje znaczna grupa osób dostrzegająca potrzebę zmian.
- Najwięcej respondentów wskazało na konieczność większej uwagi w obszarze ochrony zdrowia – aż 53% mieszkańców uznało ten problem za priorytetowy. Istotnym wyzwaniem pozostaje także transport osobowy, na który zwróciło uwagę 37% badanych, co pokazuje potrzebę poprawy jakości i dostępności połączeń. Wysoko oceniono również znaczenie oferty edukacyjnej i wychowawczej (32%) oraz profilaktyki uzależnień i gospodarki mieszkaniowej (po 26%). Nieco mniejszy, choć nadal zauważalny odsetek odpowiedzi dotyczył rekreacji i wypoczynku (21%) oraz bezpieczeństwa publicznego (21%). Najmniej osób dostrzegło potrzebę zwiększenia uwagi w zakresie pomocy społecznej (5%) oraz handlu i usług (16%), co może oznaczać, że mieszkańcy uznają te obszary za względnie wystarczająco zabezpieczone.
- W opinii mieszkańców współpraca władz samorządowych z organizacjami pozarządowymi i kościelnymi w zakresie rozwiązywania problemów społecznych oceniana jest najczęściej jako przeciętna – wskazało tak 38% badanych. Co trzeci respondent (29%) ocenił tę współpracę pozytywnie, a jedynie 2% bardzo dobrze.

Niewielki odsetek, bo 5% mieszkańców, uznał ją za złą. Aż 26% ankietowanych nie miało zdania w tej kwestii, co może świadczyć o niskiej widoczności efektów tej współpracy w codziennym życiu społeczności lokalnej.

- Zdecydowana większość mieszkańców (93%) zadeklarowała, że ich rodzina nie korzystała w ostatnim roku ze świadczeń pomocy społecznej. Nikt z respondentów nie przyznał się bezpośrednio do korzystania z tego rodzaju wsparcia. Jedynie 7% osób nie chciało odpowiedzieć na to pytanie, co może wynikać z poczucia wstydu lub chęci zachowania prywatności.
- Na pytanie o wzajemne relacje z najbliższymi sąsiadami, największy odsetek respondentów – 75% – ocenił je jako bardzo dobre, co sugeruje istnienie bezkonfliktowych kontaktów sąsiedzkich. 22% badanych wskazało, że ich relacje są poprawne, 1% wskazuje na niepoprawne relacje, a 2% na brak relacji.
- W ramach badania respondentów zapytano również o ich udział w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie Gminy, takich jak dożynki, uroczystości rocznicowe, festyny czy spotkania społeczności lokalnej. Celem było poznanie stopnia zaangażowania mieszkańców w życie kulturalne oraz identyfikacja ewentualnych barier w uczestnictwie. Zdecydowana większość ankietowanych, bo aż 86%, zadeklarowała, że brała udział w tego rodzaju wydarzeniach w ciągu ostatniego roku. Tylko 14% odpowiedziało, że nie uczestniczyło.
- Spośród 14% mieszkańców, którzy nie uczestniczyli w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie Gminy, najczęściej wskazywaną przyczyną był brak zainteresowania – aż połowa respondentów podała ten powód. Kolejnym istotnym czynnikiem był brak wolnego czasu, na który zwróciło uwagę 36% badanych. Ważną barierą okazał się również brak możliwości dojazdu, wskazany przez 21% osób. Nieliczni (7%) wymieniali także inne, indywidualne powody. Wyniki sugerują, że choć oferta wydarzeń jest dostępna, kluczowym wyzwaniem pozostaje zwiększenie atrakcyjności i dostępności wydarzeń, tak aby zachęcały one większą część społeczności do udziału.
- Stan opieki zdrowotnej na terenie gminy większość mieszkańców ocenia pozytywnie – łącznie 78% wskazało odpowiedzi „bardzo dobrze” lub „raczej dobrze”. Nieliczni badani mają negatywną opinię – 8% uznało opiekę zdrowotną za raczej złą lub bardzo złą. Co czternasty mieszkani (14%) nie ma wyrobionego zdania w tej kwestii.

- W badaniu dotyczącym samooceny kondycji psychicznej większość respondentów oceniła swój stan pozytywnie – 25% jako bardzo dobry, a 59% jako raczej dobry. Oznacza to, że łącznie 84% badanych postrzega swoją kondycję psychiczną jako dobrą. 8% osób nie miało zdania, natomiast kolejne 8% określiło swój stan jako raczej zły lub bardzo zły.
- Zdecydowana większość badanych (77%) nie zauważyła zmian w zachowaniu swoich dzieci od czasu wybuchu pandemii. 15% respondentów zadeklarowało, że nie posiada dzieci, dlatego pytanie ich nie dotyczyło. Jedynie niewielka grupa rodziców wskazała na negatywne zmiany – 3% zauważyło wycofanie i apatię u dziecka, a 4% większą agresję. Pojedyncze osoby (1%) dostrzegły natomiast pozytywną zmianę, czyli większą radość u dziecka.

Mieszkańcy Gminy Iłów wskazują, że najważniejsze problemy społeczne to długotrwałe choroby, uzależnienie od alkoholu, brak poczucia bezpieczeństwa oraz izolacja osób starszych, a także przemoc domowa i uzależnienia od narkotyków.

Większość badanych ocenia swoją sytuację mieszkaniową i materialną jako dobrą lub bardzo dobrą, a głównym źródłem utrzymania jest praca w sektorze publicznym, rolnictwie i sektorze prywatnym. Znaczna część osób bezrobotnych wskazuje brak miejsc pracy lub posiadanie innego źródła utrzymania jako główne powody niepodejmowania zatrudnienia.

W opinii mieszkańców wiedza o lokalnych formach wsparcia dla osób doznających przemocy domowej jest niewystarczająca, choć społeczność odrzuca mity dotyczące przemocy i wspiera interwencje odpowiednich instytucji. Większość badanych sprzeciwia się karom fizycznym wobec dzieci i dostrzega potrzebę ochrony najmłodszych, jednocześnie pozytywnie oceniając sytuację seniorów oraz dostępność działań wspierających osoby starsze. Postrzeganie osób niepełnosprawnych w gminie jest na ogół pozytywne, ale istnieją ograniczenia w dostępie do pracy i informacji o możliwościach zatrudnienia dla tej grupy.

Społeczność lokalna w dużym stopniu uznaje alkohol za powszechny problem, podczas gdy narkotyki i dopalacze są postrzegane jako mniej rozpowszechnione, a zapotrzebowanie na działania profilaktyczne koncentruje się na kampaniach edukacyjnych i wsparciu psychologicznym.

Mieszkańcy w większości czują się bezpiecznie w gminie i oceniają pozytywnie funkcjonowanie opieki zdrowotnej, transportu, edukacji i oferty kulturalnej, choć wskazują obszary wymagające poprawy.

Większość respondentów utrzymuje dobre relacje sąsiedzkie i aktywnie uczestniczy w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych, choć barierą pozostają brak zainteresowania, czasu i dostępności dojazdu.

W zakresie kondycji psychicznej i zachowań dzieci po pandemii większość badanych ocenia stan pozytywnie, a negatywne zmiany w rozwoju dzieci dotyczą tylko niewielkiej grupy rodziców.

Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej:

- Według badanych, w środowisku lokalnym największe znaczenie mają uzależnienie od alkoholu oraz przemoc domowa, które łącznie wskazało 100% respondentów jako bardzo lub raczej istotne problemy. Znaczące jest również postrzeganie niepełnosprawności oraz problemów opiekuńczo-wychowawczych, które łącznie uzyskały 100% wskazań w kategoriach bardzo lub raczej istotne. Duża grupa respondentów wskazała także na zaniedbanie rozwoju dzieci i młodzieży oraz biedę i ubóstwo, co pokazuje, że aspekty edukacyjne i materialne są w środowisku lokalnym dostrzegane jako poważne wyzwania. Uzależnienie od narkotyków zostało ocenione jako problem istotny przez 60% badanych, co wskazuje na potrzebę profilaktyki w tym obszarze, choć nie jest to problem tak powszechny jak alkohol czy przemoc domowa. Natomiast bezrobocie, bezdomność i trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego są postrzegane jako mniej istotne, z przewagą wskazań w kategoriach raczej lub zdecydowanie nieistotne. Wyniki te pokazują, że działania profilaktyczne i wsparcia powinny koncentrować się przede wszystkim na problemach uzależnień, przemocy oraz wsparciu rodzin i osób z niepełnosprawnością.
- W kolejnym pytaniu ankiety pracownicy gminy wskazywali, jakie wsparcie jest ich zdaniem najbardziej potrzebne dla mieszkańców. Respondenci ocenili, że istotne jest wsparcie informacyjne w formie prelekcji i kampanii edukacyjnych, które zwiększają świadomość mieszkańców na temat zagrożeń i dostępnych form pomocy. Równorzędnie podkreślono znaczenie wsparcia dla osób doświadczających przemocy, obejmującego interwencje i działania pomocowe w sytuacjach kryzysowych. Ważne jest także wsparcie dotyczące problemów przemocy domowej, umożliwiające rodzinom radzenie sobie z trudnymi sytuacjami i zapobieganie eskalacji konfliktów. Respondenci wskazali również

na potrzebę zapewnienia dostępu do specjalistów, takich jak psycholodzy i terapeuci, aby mieszkańcy mogli korzystać z profesjonalnej pomocy.

- Większość respondentów (100%) uważa, że pomoc społeczna w pełni lub częściowo wspiera zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym. Żaden z ankietowanych nie wyraził braku zgody ani obojętności w tej kwestii, co świadczy o wysokiej ocenie roli tej instytucji.
- 60% respondentów zdecydowanie uważa, że władze gminy są dobrze poinformowane o potrzebach w zakresie pomocy społecznej, a kolejne 40% częściowo podziela tę opinię. Brak odpowiedzi negatywnych może świadczyć o relatywnie dobrym przepływie informacji między instytucjami pomocowymi a samorządem.
- 100% badanych pracowników GOPS uważa, że władze gminy wychodzą naprzeciw zgłaszanym przez ośrodek potrzebom.
- 80% respondentów uważa, że większość potrzeb w sektorze życia społecznego na terenie gminy jest zaspokajana. 20% pracowników GOPS ma odmienne zdanie, co może wskazywać na występowanie obszarów wymagających dalszego wsparcia lub usprawnień.
- Respondenci wskazali, że największą uwagę należy poświęcić opiece zdrowotnej, co zadeklarowało 60% badanych. Profilaktyka uzależnień została uznana za istotny obszar działań przez 40% ankietowanych, co podkreśla potrzebę kontynuacji programów edukacyjnych i wsparcia. Po 20% respondentów wskazało na transport osobowy oraz ofertę edukacyjną jako obszary wymagające poprawy lub większego zaangażowania. Żaden z badanych nie uznał pomocy społecznej, bezpieczeństwa publicznego, handlu, usług ani mieszkalnictwa za priorytetowe w kontekście zwiększonego wsparcia.
- Wszyscy respondenci jednogłośnie zadeklarowali, że dostrzegają potrzebę realizacji działań profilaktycznych przeciwdziałających uzależnieniom. Taki wynik świadczy o wysokiej świadomości społecznej problemu oraz o przekonaniu, że profilaktyka jest kluczowym elementem zapobiegania uzależnieniom. Jednoczesny brak odpowiedzi negatywnych potwierdza, że ten obszar powinien być traktowany jako priorytet w działaniach lokalnych instytucji.
- Respondenci wskazali, że największe potrzeby dotyczą wsparcia psychologicznego dla rodzin, co zadeklarowało 40% badanych. Kolejne istotne działania to otwarte konsultacje z terapeutą uzależnień oraz warsztaty profilaktyczne dla uczniów, które uzyskały po 20% wskazań. Taką samą wartość – 20% – osiągnęły ogólnospołeczne kampanie

profilaktyczne, podkreślając potrzebę szerokiego działania edukacyjnego w społeczności. Z kolei integracja dzieci po okresie izolacji oraz inne formy wsparcia nie zostały wskazane jako priorytetowe przez respondentów.

- Wyniki badania pokazują, że aż 100% respondentów nie odczuwa wypalenia zawodowego.

Pracownicy GOPS w Iłowie wskazują, że największe wyzwania w środowisku lokalnym to uzależnienie od alkoholu, przemoc domowa oraz wsparcie osób niepełnosprawnych i rodzin w trudnej sytuacji wychowawczej i materialnej. Mniejsze znaczenie przypisują problemom bezrobocia, bezdomności oraz trudnościom osób po odbyciu kary więzienia, co sugeruje konieczność koncentracji działań na uzależnieniach, przemocy i wsparciu rodzin.

Respondenci podkreślają potrzebę zwiększania świadomości mieszkańców poprzez kampanie edukacyjne i prelekcje oraz zapewnienia profesjonalnego wsparcia psychologicznego i terapeutycznego. Istotne jest również prowadzenie działań interwencyjnych dla osób doświadczających przemocy oraz wspieranie rodzin w radzeniu sobie z trudnymi sytuacjami.

Pracownicy wysoko oceniają skuteczność pomocy społecznej i przepływ informacji między instytucjami a władzami gminy, wskazując na dobrą współpracę i reagowanie na zgłaszane potrzeby. Największą uwagę należy poświęcić opiece zdrowotnej i profilaktyce uzależnień, przy jednoczesnym dalszym rozwijaniu transportu lokalnego i oferty edukacyjnej.

Wszyscy respondenci dostrzegają potrzebę działań profilaktycznych przeciwdziałających uzależnieniom oraz wsparcia psychologicznego dla rodzin, a także organizacji warsztatów i kampanii edukacyjnych dla społeczności i uczniów.

Wyniki wskazują także na wysokie zaangażowanie pracowników, którzy w pełni angażują się w swoją pracę i nie odczuwają wypalenia zawodowego.

Uczniowie:

- Uczniowie w Gminie Iłów deklarują w zdecydowanej większości bardzo dobre relacje z opiekunami: SP 4-6 – 93%; SP 7-8 – 92%.
- uczniowie w Gminie Iłów mają bardzo dobre i dobre relacje z nauczycielami: SP 4-6 – 75%; SP 7-8 – 65%.

- uczniowie z Gminy Ilów relacje z rówieśnikami oceniają w większości bardzo dobrze lub dobrze: SP 4-6 – 87%; SP 7-8 – 83%.
- 13% uczniów klas 4-6 oraz 35% uczniów klas 7-8 przyznało, że ich rówieśnicy piją alkohol.
- Następnie badanych zapytano o to, w jakich miejscach ich koledzy/ koleżanki spożywają alkohol. Uczniowie najczęściej wskazywali na świeże powietrze (SP 4-6 – 54%; SP 7-8 – 39%), dyskoteki i imprezy (SP 4-6 – 15%; SP 7-8 – 39%), dom (SP 4-6 – 54%; SP 7-8 – 35%) oraz podczas wycieczek szkolnych (SP 4-6 – 38%; SP 7-8 – 13%). 23% młodszych uczniów oraz 32% starszych uczniów nie wie.
- Jeżeli chodzi o przyczyny, z jakich ich rówieśnicy sięgają po alkohol badani uczniowie wskazywali zazwyczaj na chęć zaimponowania innym (SP 4-6 – 62%; SP 7-8 – 45%), a także dla lepszej zabawy, wyluzowania (SP 4-6 – 38%; SP 7-8 – 55%), dla towarzystwa (SP 7-8 – 42%), a także żeby zapomnieć o kłopotach (SP 4-6 – 15%; SP 7-8 – 26%).
- Następnie zapytano badanych, jak często oni sami spożywają alkohol. Do spożywania alkoholu rzadziej niż raz w miesiącu przyznaje się 2% uczniów klas 4-6 oraz 9% uczniów klas 7-8. 1% młodszych uczniów oraz 1% starszych uczniów spożywa alkohol co najmniej raz w tygodniu. 2% starszych uczniów spożywa alkohol co najmniej raz w miesiącu. 97% klas uczniów klas 4-6 oraz 88% uczniów klas 7-8 nigdy nie spożywa alkoholu.
- Wyniki ankiety wskazują na różnice w preferencjach alkoholowych między uczniami klas 7–8 a klas 4–6. W starszych klasach najczęściej wybieranym trunkiem jest piwo (55%), a następnie wódka (36%) i szampan (27%), co sugeruje większą różnorodność w spożywanych napojach. Uczniowie klas młodszych w zdecydowanej większości wskazali wódkę (67%) jako najczęściej spożywany alkohol, a 33% zadeklarowało piwo lub inne rodzaje trunków. W tej grupie nie odnotowano deklaracji spożywania wina, szampana, likierów ani napojów typu „alkopopy”. Wyniki pokazują, że mimo młodego wieku część uczniów ma już doświadczenia z mocnymi alkoholem, co wymaga szczególnej uwagi profilaktycznej.
- Istotnym zagadnieniem jest wiek inicjacji alkoholowej. 9% uczniów klas 7–8 zadeklarowało, że pierwszy raz spożyło alkohol w wieku poniżej 8 lat. 33% młodszych uczniów oraz 9% starszych wskazało wiek pomiędzy 8 a 10 rokiem życia, natomiast 33% uczniów klas 4–6 oraz 18% uczniów klas 7–8 podało przedział 11–13 lat. Z kolei

34% uczniów klas 4–6 zaznaczyło, że rozpoczęło spożywanie alkoholu powyżej 17 roku życia. Należy podkreślić, że dane te są wynikiem deklaracji uczniów, a więc odzwierciedlają ich subiektywne opinie, które nie zawsze muszą być zgodne z rzeczywistością. W przypadku uczniów klas 4–6 odpowiedzi wskazujące na wiek powyżej 17 lat mogą budzić wątpliwości, ponieważ w szkołach podstawowych zdecydowana większość uczniów ma poniżej 15 lat. Tego typu rozbieżności mogą wynikać z nieporozumienia, celowego żartu, pomyłki lub – w pojedynczych przypadkach – z powtarzania klasy. Wyniki nie są zatem obiektywnym odzwierciedleniem faktów, lecz pokazują subiektywne doświadczenia i postawy uczniów wobec alkoholu, co jest istotne z punktu widzenia profilaktyki.

- Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu oraz wieku inicjacji alkoholowej ważne jest także to, z jakich powodów sięgali po alkohol. W klasach 4–6 uczniowie sięgają po alkohol głównie w celu lepszej zabawy, dla towarzystwa, aby zapomnieć o problemach, z nudy lub bez konkretnego powodu, po 33% wskazań w każdej kategorii, a 33% wskazało również inne powody. W tej grupie nie odnotowano sięgania po alkohol z ciekawości, w celu złagodzenia stresu czy pod wpływem znajomych. W klasach 7–8 powody sięgania po alkohol są bardziej zróżnicowane: najczęściej wskazywano chęć zapomnienia o problemach (36%), ciekawość i chęć lepszej zabawy (po 27%), a także inne powody i lubienie smaku alkoholu (po 27% i 18%). Wśród starszych uczniów pojawia się też sięganie po alkohol w celu złagodzenia stresu (18%) i bez konkretnego powodu (9%). Wyniki pokazują, że w starszych klasach motywacje do picia stają się bardziej złożone i obejmują zarówno czynniki emocjonalne, jak i społeczne.
- Uczniowie zostali zapytani o to, czy zgadzają się z poniższymi stwierdzeniami. Według 47% uczniów klas 4-6 oraz 68% uczniów klas 7-8 każdy może uzależnić się od alkoholu. 14% uczniów klas 4-6 oraz 18% uczniów klas 7-8 uważa, że w ich miejscowości są miejsca, gdzie osoba niepełnoletnia może kupić alkohol bez problemu.
- Znaczny odsetek uczniów wskazał, że ich rówieśnicy palą papierosy lub e-papierosy: SP 4-6 – 19%, SP 7-8 – 56%. Jednakże 31% uczniów klas 4-6 oraz 19% uczniów klas 7-8 zaznaczyło, że nie wie czy osoby w ich wieku palą papierosy lub e-papierosy.
- Następnie zapytano ankietowanych o to, czy sami palą papierosy. Od czasu do czasu pali 4% uczniów klas 7-8. 9% uczniów klas 4-6 oraz 10% uczniów klas 7-8 spróbowało tylko raz. 2% starszych uczniów pali regularnie. 91% uczniów klas 4-6 oraz 84% uczniów klas 7-8 nie pali.

- W klasach 4–6 wszyscy uczniowie zadeklarowali, że nie palili e-papierosów ani papierosów w ciągu ostatnich 30 dni, co wskazuje na brak doświadczeń z tytoniem w tej grupie wiekowej. Natomiast w klasach 7–8 sytuacja jest bardziej zróżnicowana – 57% uczniów stwierdziło, że pytanie nie dotyczy ich, czyli nie paliło w ostatnim miesiącu. Pozostała część starszych uczniów przyznała się do palenia w różnym zakresie: 15% paliło 1–5 papierosów dziennie, po 7% wskazało 11–20 papierosów dziennie, więcej niż 20 papierosów dziennie, mniej niż 1 papieros dziennie lub mniej niż 1 papieros na tydzień. Wyniki te pokazują, że w starszych klasach pojawia się inicjacja palenia, choć większość uczniów pozostaje wolna od tego nałogu. Trend wskazuje, że potrzeba dalszych działań profilaktycznych, szczególnie wśród młodzieży starszej.
- Uczniów zapytano o to, co skłoniło ich do palenia papierosów lub e-papierosów. Wśród uczniów klas 4–6, którzy wzięli udział w badaniu, 45% wskazało, że pytanie ich nie dotyczy, co oznacza, że nie mieli doświadczeń z paleniem e-papierosów lub papierosów. 22% podało inne powody. 11% ankietowanych zaczęło palić papierosy lub e-papierosy z powodu namowy znajomych. 11% respondentów wskazało chęć spróbowania czegoś nowego oraz 11% na chęć zaimponowania w towarzystwie.
- Wśród uczniów klas 7–8, 29% respondentów zadeklarowało, że pytanie ich nie dotyczy, co oznacza brak doświadczeń z paleniem papierosów lub e-papierosów. Namowę znajomych jako powód sięgnięcia po te produkty wskazało 21% uczniów. Dla 29% motywacją była chęć spróbowania czegoś nowego.
- Wyniki badań wskazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków: 3% uczniów klas 4-6 oraz 10% uczniów klas 7-8 wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami albo z dopalaczami. 47% uczniów klas 4-6 oraz 45% uczniów klas 7-8 nie wie.
- 5% uczniów klas 4-6 oraz 5% uczniów klas 7-8 przyznało, że sami próbowali już narkotyków lub dopalaczy.
- W klasach 4–6, 20% uczniów przyznało, że zdarzyło im się zażywać narkotyki lub dopalacze w domu oraz 20% wskazało na szkolne wycieczki, a 60% zadeklarowało, że problem ich nie dotyczy. W klasach 7–8 sytuacja wygląda inaczej – 25% badanych wskazało inne miejsca jako miejsca kontaktu z narkotykami lub dopalaczami. 75% uczniów klas 7–8 odpowiedziało, że nie miało kontaktu z tymi substancjami.

- Uczniowie klas 4–6, którzy wcześniej zadeklarowali kontakt z narkotykami lub dopalaczami, zostali zapytani o to, skąd pochodziła zażywana substancja. W klasach 4–6, 20% uczniów nie wie, skąd otrzymali te substancje, a 80% ankietowanych zaznaczyło, że problem ich nie dotyczy. W klasach 7–8, 25% uczniów wskazało, że otrzymało substancję od kolegi/koleżanki i 25% zaznaczyło odpowiedź „nie wiem”. 50% uczniów klas starszych deklaruje, że to pytanie ich nie dotyczy.
- Następnie uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków/dopalaczy w ich lokalnym środowisku. Badani w większości nie wiedzą, czy pozyskanie owych środków psychoaktywnych byłoby w ich otoczeniu łatwe, czy też trudne: SP 4-6 – 70%; SP 7-8 – 64%. Jednakże 6% młodszych oraz 11% starszych uczniów zaznaczyło, że byłoby to łatwe. Pozostali ankietowani odpowiedzieli, że pozyskanie narkotyków/dopalaczy w ich środowisku lokalnym byłoby trudne: SP 4-6 – 24%; SP 7-8 – 25%.
- Wśród uczniów klas 4–6 aż 87% zadeklarowało, że nie zna miejsc w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze. Podobnie w grupie uczniów klas 7–8, 88% odpowiedziało, że nie zna takich lokalizacji. Nieliczni uczniowie wskazali jednak konkretne miejsca – osiedla (3% w SP 4–6 i 1% w SP 7–8), okolice szkoły (1% i 1%). Pojedyncze odpowiedzi dotyczyły także boisk sportowych, dyskotek oraz „innych miejsc”. Mimo że większość uczniów nie ma kontaktu z tym zjawiskiem, pojedyncze wskazania świadczą o istnieniu punktów ryzykownych w otoczeniu dzieci i młodzieży.
- Uczniowie za najbardziej popularne zjawisko występujące w ich otoczeniu wybrali: uzależnienie od Internetu (SP 4-6 – 44%; SP 7-8 – 61%) oraz uzależnienie od smartfona (SP 4-6 – 51%; SP 7-8 – 66%).
- W pierwszej kolejności zapytano uczniów o to, ile czasu dziennie korzystają z komputera. Badani wskazywali zazwyczaj, że spędzają w ten sposób do 2 godzin dziennie: SP 4-6 – 35%; SP 7-8 – 21%, czy też do 4 godzin dziennie: SP 4-6 – 9%; SP 7-8 – 25%. Znacznie niepokoją odsetki ankietowanych, którzy zaznaczyli, że spędzają przed komputerem powyżej 6 godzin dziennie: SP 4-6 – 8%; SP 7-8 – 2%. Do 6 godzin korzysta: SP 4-6 – 5%; SP 7-8 – 9%.
- 44% młodszych uczniów oraz 22% starszych uczniów deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia. Aczkolwiek, spora część uczniów przyznaje, że odczułaby brak dostępu do Internetu: SP 4-6 – 56%; SP 7-8 – 78%.

- Jak wynika z przeprowadzonych badań, 48% młodszych uczniów oraz 43% starszych uczniów korzysta z telefonu od 2 do 3 godzin dziennie. Znaczny niepokój budzi fakt, iż 11% uczniów SP 4-6 oraz 27% uczniów SP 7-8 deklaruje, że korzysta z telefonu 4-5 godzin dziennie. 6% uczniów SP 4-6 oraz 17% uczniów SP 7-8 uczniów wskazuje, że korzysta z telefonu powyżej 5 godzin dziennie. Część uczniów spędza w ten sposób czas około godziny dziennie: SP 4-6 – 32%; SP 7-8 – 8%.
- Uczniowie klas 4–6 i 7–8 zostali zapytani, na czym najczęściej spędzają czas, korzystając z telefonu. Wśród uczniów klas 4–6 najwięcej osób (25%) deklaruje, że korzysta z telefonu głównie do oglądania filmików i śmiesznych obrazków. Na drugim miejscu znalazło się słuchanie muzyki (18%), a następnie czaty i media społecznościowe (16%) oraz aplikacje (16%). W klasach 7–8 dominuje udział czatów i portali społecznościowych – 24%, słuchanie muzyki oraz oglądanie filmików i śmiesznych obrazków – po 18%. Korzystanie z aplikacji wynosi 16%.
- Zapytano również młodzież o czas poświęcany na granie w gry komputerowe przez nich. 29% uczniów SP 4-6 oraz 27% uczniów SP 7-8 gra w gry komputerowe od 1 do 3 godzin dziennie. Znaczny niepokój budzi fakt, iż 7% młodszych uczniów oraz 12% starszych uczniów deklaruje, że gra w gry od 3 do 6 godzin dziennie oraz 5% uczniów SP 4-6 i 7% uczniów SP 7-8 wskazuje, że gra w gry komputerowe powyżej 6 godzin dziennie. Część uczniów spędza w ten sposób czas około godziny dziennie: SP 4-6 – 41%; SP 7-8 – 14%.
- Zapytano także uczniów o różne sytuacje, które mogły ich spotkać w Internecie. 18% uczniów SP 4-6 oraz 23% uczniów SP 7-8 otrzymywało złe komentarze, tzw. hejty. Uczniowie klas 4-6 (18%) i uczniowie klas 7-8 (34%) otrzymywali wiadomości z przezwiskami, obelgami oraz zdarzyło się, że udostępniono ich prywatną rozmowę (SP 4-6 – 15%; SP 7-8 – 28%).
- Uczniowie w Gminie Hłów w większości nie mają doświadczeń związanych z grami hazardowymi: SP 4-6 – 83%; SP 7-8 – 78%. Jednakże 17% młodszych uczniów oraz aż 22% starszych uczniów przyznało, że grało już w tego rodzaju gry.
- 8% uczniów klas 4-6 oraz 10% uczniów klas 7-8 w Gminie Hłów doświadczyło przemocy domowej.
- 22% uczniów klas 4-6 i 35% uczniów klas 7-8 spotyka agresja słowna.
- Jeżeli chodzi o rodzaj doświadczanej przemocy przez uczniów respondenci wskazali, że spotyka ich zarówno przemoc psychiczna (SP 4-6 – 18%; SP 7-8 – 31%) oraz

przemoc fizyczna (SP 4-6 – 33%; SP 7-8 – 27%). Zaznaczając „inne”, uczniowie nie podali przykładów.

- Zapytano uczniów także o doświadczenie przemocy w szkole. Według wyników badań 51% uczniów klas 4-6 i 58% uczniów klas 7-8 nigdy jej nie doświadczyło. Jednakże są uczniowie, którzy doświadczają przemocy w szkole codziennie (SP 4-6 – 10%; SP 7-8 – 3%) kilka razy w tygodniu (SP 4-6 – 13%; SP 7-8 – 12%) kilka razy w miesiącu (SP 4-6 – 11%; SP 7-8 – 9%), kilka razy w roku (SP 4-6 – 15%; SP 7-8 – 18%).
- 8% uczniów klas 4-6 oraz 15% uczniów klas 7-8 uważa, że napoje energetyczne są zdrowe.
- 7% uczniów klas 4-6 i 35% uczniów klas 7-8 deklaruje, że zdarza się im pić napoje energetyczne.
- 57% młodszych uczniów oraz 71% starszych uczniów zadeklarowało, że pije napoje energetyczne raz w miesiącu, są uczniowie, którzy robią to raz w tygodniu (SP 4-6 – 14%; SP 7-8 – 3%), 2-3 razy w tygodniu (SP 4-6 – 14%; SP 7-8 – 13%), 3-5 razy w tygodniu (SP 4-6 – 14%; SP 7-8 – 13%).
- W klasach 4–6 największy odsetek uczniów (42%) spędza wolny czas z rodziną, a nieco mniej – ze znajomymi z klasy lub szkoły (32%). Z kolei 12% dzieci deklaruje, że spędza czas wolny samotnie, a pozostali wybierają znajomych spoza szkoły (9%) lub inne osoby (5%). W klasach 7–8 dominuje również czas spędzany z rodziną – 29% oraz czas spędzany samotnie – 30%. Kontakty rówieśnicze – 19% uczniów spędza czas ze znajomymi z klasy lub spoza niej – 11%. W obu grupach pojawiają się też odpowiedzi dotyczące spędzania czasu z innymi osobami.

Uczniowie Gminy Iłów generalnie oceniają relacje z opiekunami, nauczycielami i rówieśnikami jako dobre, co sprzyja integracji społecznej i budowaniu pozytywnego klimatu w szkołach.

W starszych klasach pojawiają się pierwsze doświadczenia z alkoholem, papierosami i e-papierosami, a motywacje do ich używania obejmują ciekawość, presję rówieśniczą, chęć rozrywki oraz radzenia sobie z problemami emocjonalnymi. Kontakt z narkotykami i dopalaczami występuje sporadycznie, przy czym większość uczniów nie zna miejsc ich pozyskania, co podkreśla potrzebę skutecznej profilaktyki.

Młodzież spędza znaczną część czasu w Internecie i przy grach komputerowych, co może prowadzić do uzależnień cyfrowych i ograniczać aktywność społeczną. Część uczniów doświadcza przemocy domowej, wśród rówieśników lub w szkole, zarówno fizycznej, jak i

psychicznej, co wymaga działań wsparcia psychologicznego i edukacyjnego. Obserwuje się również spożywanie napojów energetycznych oraz niewłaściwe przekonania dotyczące ich wpływu na zdrowie.

Najmłodsi uczniowie spędzają wolny czas głównie z rodziną, podczas gdy starsi coraz częściej są samotni lub spędzają czas z rówieśnikami poza szkołą. Występuje różnorodność motywacji do sięgania po substancje psychoaktywne, co wskazuje na potrzebę wielowymiarowych programów profilaktycznych.

Wyniki badań pokazują konieczność dalszej edukacji i działań wspierających zdrowy rozwój emocjonalny, społeczny i fizyczny dzieci i młodzieży. Kompleksowe podejście profilaktyczne, obejmujące szkoły, rodziny i lokalną społeczność, jest kluczowe dla ograniczenia zagrożeń i wzmacniania pozytywnych postaw młodych mieszkańców.

Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią

Prognoza zawiera szczegółowy obraz potrzeb, problemów i zasobów lokalnej społeczności, bazując na:

- analizie danych dotyczących sytuacji społecznej w ostatnich latach (tzw. diagnozie społecznej),
- obserwowanych kierunkach rozwoju, charakterystycznych zarówno dla kraju, regionu, jak i danej społeczności,
- przewidywanym okresie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Na podstawie tych założeń przewiduje się, że realizacja celów strategicznych przyczyni się do zaktywizowania mieszkańców, co umożliwi im bardziej samodzielne, odpowiedzialne i skuteczne radzenie sobie z problemami. Realizacja planowanych zmian będzie możliwa dzięki zaangażowaniu wszystkich podmiotów działających w Gminie – instytucji publicznych, organizacji społecznych, lokalnych przedsiębiorców oraz samych mieszkańców.

Na podstawie dostępnych danych i diagnozy społecznej prognozuje się następujące kierunki rozwoju sytuacji społecznej w Gminie Iłów:

1. Wzrost spójności i integracji społecznej

Dobre relacje sąsiedzkie, zaangażowanie mieszkańców w życie rodzinne i lokalne oraz pozytywna ocena oferty kulturalnej i integracyjnej sprzyjają dalszemu budowaniu więzi społecznych i aktywności obywatelskiej.

2. Rozwój świadomości i wsparcia rodzin oraz dzieci

Wysoka świadomość społeczna w zakresie przemocy domowej i wychowania dzieci umożliwia rozwój działań profilaktycznych i edukacyjnych, w tym wsparcia psychologicznego i terapeutycznego dla rodzin i młodzieży.

3. Stopniowe zwiększanie aktywności zawodowej i lokalnych możliwości zatrudnienia
Stabilne zatrudnienie wśród mieszkańców i sektorze rolniczym, publicznym i prywatnym stanowi podstawę do wzmacniania lokalnego rynku pracy, choć nadal ograniczona liczba miejsc pracy i niska dostępność zatrudnienia dla osób niepełnosprawnych wymagają działań wspierających.
4. Wzrost działań profilaktycznych i promujących zdrowy styl życia
Widoczna świadomość zagrożeń związanych z uzależnieniami i przemocą stwarza warunki do rozwijania programów profilaktycznych, edukacji zdrowotnej oraz ograniczania ryzykownych zachowań wśród dzieci i młodzieży.
5. Rozwój wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych
Pozytywna ocena oferty senioralnej oraz świadomość zagrożeń wynikających z izolacji społecznej sprzyjają dalszemu rozwojowi usług opiekuńczych, aktywizujących i integrujących lokalną społeczność.
6. Utrzymanie lub poprawa poczucia bezpieczeństwa
Wysokie poczucie bezpieczeństwa i pozytywna ocena instytucji pomocowych stwarzają możliwość dalszego wzmocnienia systemów przeciwdziałania przemocy i wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

CZĘŚĆ ANALITYCZNA

Analiza SWOT

Analiza SWOT należy do grupy metod zintegrowanych, czyli badających zarówno samą jednostkę, jak również jej otoczenie. Akronim pochodzi od angielskich wyrazów:

- strengths („S” – siły, atuty, mocne strony),
- weaknesses („W” – słabości, słabe strony),
- opportunities („O” – szanse, okazje, korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym),
- threats („T” – zagrożenia, niekorzystne zjawiska zewnętrzne).

Analiza SWOT została oparta na informacjach zawartych w kompleksowej diagnozie sytuacji społecznej w Gminie. Stanowi ona podstawę do identyfikacji i określenia kierunków działań. Analizę SWOT dla Gminy Ilów przedstawia poniższa tabela.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Wysoka ocena sytuacji mieszkaniowej i materialnej mieszkańców – 86–87% respondentów uznaje ją za dobrą lub bardzo dobrą. • Duża aktywność zawodowa mieszkańców – 81% osób deklaruje zatrudnienie, a praca w sektorze publicznym, rolnictwie i prywatnym zapewnia stabilne źródła utrzymania. • Wysoka świadomość społeczna w zakresie przemocy domowej i wychowania dzieci – większość mieszkańców odrzuca mity związane z przemocą oraz popiera zakaz stosowania kar fizycznych. • Dobre relacje sąsiedzkie – 75% mieszkańców ocenia je jako bardzo dobre, co sprzyja integracji lokalnej społeczności. • Pozytywna ocena oferty dla seniorów i uczestnictwa w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych – 70–86% mieszkańców	• Niewielka wiedza mieszkańców na temat lokalnych instytucji i możliwości uzyskania pomocy w przypadku przemocy domowej – aż 94% nie wie, gdzie szukać wsparcia. • Niski poziom postrzegania możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych – tylko 8% wierzy w dostępność pracy dla tej grupy. • Ograniczona dostępność lokalnych miejsc pracy – 21% badanych wskazuje brak pracy jako przeszkodę w zatrudnieniu, co może utrudniać rozwój lokalnej gospodarki. • Niewielkie dostrzeganie potrzeby działań profilaktycznych przeciw uzależnieniom – 63% mieszkańców nie widzi takiej potrzeby. • Niewielkie zainteresowanie niektórymi formami wsparcia, np. warsztatami profilaktycznymi dla młodzieży, co ogranicza wpływ działań edukacyjnych. • Uczniowie w starszych klasach wykazują większe doświadczenia z alkoholem,

<i>ocenia je jako wystarczające lub bierze w nich udział.</i> • <i>Widoczna świadomość zagrożeń związanych z uzależnieniami, przemocą i izolacją społeczną seniorów, co może ułatwiać planowanie działań profilaktycznych.</i> • <i>Pracownicy GOPS są w pełni zaangażowani i wysoko oceniają swoją pracę – 100% respondentów nie odczuwa wypalenia zawodowego.</i> • <i>Wysoka świadomość problemów społecznych wśród pracowników – uzależnienia, przemoc domowa oraz wsparcie rodzin i osób niepełnosprawnych są traktowane jako priorytetowe.</i> • <i>Wysoka ocena skuteczności instytucji pomocy społecznej – wszyscy pracownicy uważają, że pomoc społeczna wspiera zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym.</i> • <i>Dobre relacje uczniów z opiekunami i nauczycielami – większość klas ocenia je jako bardzo dobre lub dobre.</i> • <i>Świadomość uczniów dotycząca zagrożeń związanych z alkoholem, narkotykami, e-papierosami i przemocą domową.</i> • <i>Zaangażowanie młodzieży w życie społeczne i rodzinne – większość spędza wolny czas z rodziną lub rówieśnikami, co wspiera integrację społeczną.</i>	<i>papierosami, e-papierosami i napojami energetycznymi – wskazuje to na ryzyko wczesnej inicjacji uzależnień.</i> • <i>Znaczny odsetek młodzieży deklaruje korzystanie z Internetu i telefonu przez kilka godzin dziennie, co może prowadzić do uzależnień cyfrowych.</i> • <i>Doświadczenie przemocy psychicznej i fizycznej wśród uczniów – młodzież zgłasza przemoc domową lub rówieśniczą, a przemoc w szkole występuje nawet codziennie u niektórych uczniów.</i> • <i>Niska świadomość uczniów w zakresie zdrowego stylu życia – niektóre dzieci uważają napoje energetyczne za zdrowe.</i> • <i>Wciąż obecne zagrożenia związane z narkotykami i dopalaczami w otoczeniu uczniów, mimo że większość ich nie doświadcza, pojedyncze przypadki istnieją.</i> • <i>Niewystarczająca wiedza młodzieży o miejscach, gdzie można uzyskać pomoc, może ograniczać skuteczność działań profilaktycznych.</i> • <i>Brak świadomości dotyczącej dostępności substancji psychoaktywnych w określonych miejscach może zarówno zmniejszać ryzyko ich eksperymentowania (mocna strona), jak i utrudniać naukę unikania potencjalnie niebezpiecznych sytuacji.</i>
SZANSE	ZAGROŻENIA
• <i>Możliwość rozwoju programów profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i</i>	• <i>Wysoka liczba osób odczuwających problemy zdrowotne, uzależnienia i brak poczucia bezpieczeństwa może prowadzić do</i>

młodzieży, w tym kampanii społecznych oraz działań integracyjnych dla seniorów.

- *Wykorzystanie wysokiego poczucia bezpieczeństwa i pozytywnej oceny opieki zdrowotnej do budowania dalszych inicjatyw prospołecznych i integracyjnych.*
- *Poprawa informacji o dostępnych formach pomocy społecznej i instytucjach przeciwdziałających przemocy domowej.*
- *Wspieranie lokalnego rynku pracy, w tym tworzenie miejsc dla osób niepełnosprawnych oraz promocja zatrudnienia w sektorze prywatnym i rolnictwie.*
- *Wzrost świadomości zagrożeń uzależnieniami i przemocą może ułatwić wdrażanie skutecznych programów profilaktycznych.*
- *Rozwijanie współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi i kościelnymi w zakresie wsparcia społecznego.*
- *Możliwość rozwinięcia programów profilaktyki uzależnień i przemocy w szkołach, obejmujących zarówno młodsze, jak i starsze klasy.*
- *Rozwój wsparcia psychologicznego i terapeutycznego dla rodzin i dzieci, w tym konsultacje, warsztaty i kampanie edukacyjne.*
- *Wykorzystanie wysokiego poziomu świadomości pracowników GOPS do lepszego planowania działań profilaktycznych w społeczności lokalnej.*

narastania problemów społecznych, jeśli nie zostaną podjęte odpowiednie działania.

- *Brak wiedzy o lokalnych formach wsparcia i ograniczona świadomość działań profilaktycznych może osłabiać skuteczność interwencji.*
- *Niewielka liczba dostępnych miejsc pracy oraz ograniczone możliwości zawodowe dla osób niepełnosprawnych mogą zwiększać ryzyko wykluczenia społecznego.*
- *Możliwość rosnącego zagrożenia uzależnieniami wśród młodzieży, jeśli działania profilaktyczne będą niedostateczne.*
- *Niedostateczna widoczność współpracy z organizacjami pozarządowymi może ograniczać zaangażowanie społeczne i dostępność wsparcia.*
- *Niezainteresowanie części mieszkańców udziałem w wydarzeniach kulturalnych i integracyjnych (14% nieuczestniczących) może zmniejszać spójność społeczności i ograniczać efekty działań profilaktycznych.*
- *Rosnąca inicjacja alkoholowa, palenie papierosów i e-papierosów wśród starszych uczniów może prowadzić do uzależnień i problemów zdrowotnych.*
- *Wysoka dostępność i popularność Internetu i smartfonów wśród młodzieży może sprzyjać uzależnieniom cyfrowym i problemom psychospołecznym.*
- *Występowanie przemocy fizycznej i psychicznej w domu, wśród rówieśników i w*

• <i>Promowanie zdrowego stylu życia i ograniczenie czasu spędzanego przez dzieci i młodzież w Internecie oraz przy grach komputerowych.</i> • <i>Wzrost integracji społecznej młodzieży poprzez aktywności rodzinne, kulturalne i sportowe.</i> • <i>Edukacja w zakresie odpowiedzialnego korzystania z mediów cyfrowych i przeciwdziałania cyberprzemocy.</i>	<i>szkole może wpływać na rozwój emocjonalny dzieci.</i> • <i>Pojedyncze przypadki kontaktu z narkotykami lub dopalaczami wskazują na istnienie punktów ryzyka w środowisku lokalnym.</i> • <i>Brak wiedzy młodzieży na temat zagrożeń i miejsc wsparcia może utrudniać skuteczną interwencję.</i> • <i>Rosnące spożycie napojów energetycznych oraz niewystarczająca edukacja w zakresie zdrowego stylu życia może wpływać na kondycję fizyczną i psychiczną młodzieży.</i>
---	---

CZEŚĆ PROGRAMOWA

Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ilów jest:

Zapewnienie mieszkańcom Gminy Ilów wysokiego poziomu bezpieczeństwa, wsparcia społecznego i jakości życia poprzez działania profilaktyczne, edukacyjne i integracyjne, minimalizujące skutki uzależnień, przemocy, wykluczenia społecznego oraz problemów zdrowotnych, przy jednoczesnym wzmacnianiu kapitału społecznego, dostępu do usług publicznych i aktywnego uczestnictwa społeczności lokalnej.

Jej adresatem jest ogół społeczności lokalnej. Punktem wyjścia dla opracowania strategii jest diagnoza stanu faktycznego, analiza danych wynikających ze specyfiki Gminy. Zebrany materiał źródłowy oraz wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Ilów pozwoliły wskazać grupę najważniejszych problemów społecznych w Gminie. Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2026-2036, co powinno zapewnić możliwość długofalowych działań.

W Strategii wyróżniono:

- a) wizję – jest pożądanym obrazem przyszłości, który osoby biorące udział w procesie decyzyjnym pragną wykreować;
- b) misję – stanowi cel nadrzędny przy planowaniu działań rozwojowych w Gminie;
- c) cele strategiczne – wskazują najważniejsze obszary, których wsparcie jest niezbędne dla rozwiązywania problemów społecznych w Gminie;
- d) cele operacyjne – są celami szczegółowymi dla celów strategicznych, zawierają propozycje kierunków działań niezbędnych do osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych.

Wizja niniejszej Strategii brzmi:

„Wizją Gminy Ilów jest społeczność, w której mieszkańcy czują się bezpiecznie, są świadomi zagrożeń i potrafią korzystać z dostępnych form wsparcia; młodzież rozwija się w środowisku wolnym od przemocy i uzależnień, a seniorzy aktywnie uczestniczą w życiu społecznym. Pragniemy gminy, w której współpraca między samorządem, instytucjami, szkołami i organizacjami pozarządowymi sprzyja rozwojowi lokalnemu, w tym zwiększeniu dostępności miejsc pracy, edukacji i

działań profilaktycznych, tworząc trwałą sieć bezpieczeństwa i wsparcia dla wszystkich mieszkańców.”

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie misji. Misja Gminy Iłów na lata 2026-2036 brzmi:

„Naszą misją jest tworzenie bezpiecznej, zdrowej i wspierającej społeczności, w której każdy mieszkaniec, niezależnie od wieku czy sytuacji życiowej, ma dostęp do wsparcia społecznego, edukacji profilaktycznej i możliwości aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnym. Dążymy do wzmacniania integracji społecznej, promowania zdrowego stylu życia oraz skutecznego przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy i wykluczeniu społecznemu.”

Harmonogram realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

CEL STRATEGICZNY 1: WSPARCIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ I OGRANICZANIE WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO

CELE SZCZEGÓŁOWE	FORMY REALIZACJI	WSKAŹNIKI	REALIZATORZY
1.1. Zwiększenie zatrudnienia osób młodych, długotrwale bezrobotnych i osób z niepełnosprawnościami	• Monitorowanie skali zjawiska bezrobocia • Organizacja targów pracy i dni otwartych z udziałem pracodawców z sektora publicznego, prywatnego i rolnictwa. • Promocja programów stażowych i praktyk zawodowych dla młodzieży i absolwentów. • Budowanie sieci współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia. • Objęcie pomocą GOPS w Iłowie rodzin dotkniętych problemem bezrobocia. • Realizacja kursów zawodowych dopasowanych do lokalnego rynku, mających na celu zwiększenie kwalifikacji zawodowych. • Organizacja opieki nad dziećmi do lat 3, umożliwiająca szczególnie osobą samotnie wychowującym dzieci podjęcie zatrudnienia.	Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Iłów Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia. Liczba osób niepełnosprawnych objętych aktywizacją Liczba młodych osób ukończonych staży/praktyk Liczba uczestników kursów zakończonych Liczba miejsc w placówce sprawującej opiekę nad dziećmi do 3 lat.	Urząd Gminy, GOPS, PUP, PCPR, placówki oświatowe, lokalni przedsiębiorcy, NGO zajmujące się integracją zawodową

1.2. Zwiększenie dostępu do działań edukacyjnych i aktywizujących dla osób zagrożonych wykluczeniem.	• Praca socjalna z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym. • Wspierania działań różnych podmiotów na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. • Możliwość spotkań z doradcą zawodowym. • Prowadzenie szkoleń cyfrowych dla dorosłych, w tym osób starszych i wykluczonych technologicznie. • Realizowanie kampanii informacyjnych o dostępnych programach aktywizacji (ulotki, social media, spotkania). • Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Liczba doradztw Liczba uczestników szkoleń społecznych i cyfrowych Liczba osób wykluczonych korzystających z systemu pomocy społecznej Liczba organizacji , z którymi podjęto współpracę Zasięg kampanii informacyjnych.	GOPS, PUP, NGO, placówki oświatowe, sołectwa, doradcy zawodowi
---	---	---	--

CEL STRATEGICZNY 2: WZMOCNIENIE RODZIN ORAZ OCHRONA PRAW DZIECKA POPRZECZ ROZWÓJ PROFILAKTYKI I USŁUG WSPARCIA

CELE SZCZEGÓŁOWE	FORMY REALIZACJI	WSKAŹNIKI	REALIZATORZY
2.1. Rozwój mechanizmów wspierania rodziny	- Promowanie prawidłowego modelu rodziny. - Udzielanie wsparcia rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego. - Praca socjalna z rodzinami, w szczególności mającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz zapewnienie tym rodzinom wsparcia asystenta rodziny. - Realizowanie dyżurów psychologicznych dla dzieci, młodzieży i rodzin, obejmujących indywidualne konsultacje, diagnozę problemów oraz wsparcie w sytuacjach kryzysowych. - Prowadzenie warsztatów rozwijających umiejętności wychowawcze, komunikacyjne i społeczne, w tym treningów asertywności, radzenia sobie ze stresem oraz budowania pozytywnych relacji w rodzinie.	Liczba godzin dyżurów specjalistów Liczba rodzin objętych wsparciem Liczba warsztatów Liczba szkół współpracujących Liczba dzieci i młodzieży korzystających z pomocy specjalistycznej.	GOPS, GKRPA, placówki oświatowe, NGO, PCPR

	• Współpraca pomiędzy instytucjami udzielającymi wsparcia rodzinom.		
2.2. Zwiększenie działań profilaktyki uzależnień i zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży	• Realizowanie kompleksowych programów profilaktycznych w szkołach, obejmujących edukację na temat zagrożeń związanych z alkoholem, papierosami, narkotykami, dopalaczami oraz uzależnieniami cyfrowymi, z uwzględnieniem różnych grup wiekowych. • Prowadzenie kampanii edukacyjnych informujących o skutkach uzależnień i dostępnych formach wsparcia, zarówno w formie spotkań, prelekcji, materiałów multimedialnych, jak i działań online. • Organizowanie warsztatów rozwijających kompetencje społeczne i emocjonalne dzieci i młodzieży, w tym treningów radzenia sobie ze stresem, presją rówieśniczą oraz budowania umiejętności komunikacyjnych i asertywności. • Wspieranie szkoleń dla nauczycieli, pedagogów, wychowawców oraz pracowników socjalnych, w zakresie wczesnego rozpoznawania zagrożeń uzależnieniami i zachowań ryzykownych, a także	Liczba programów profilaktycznych. Liczba uczniów objętych działaniami. Liczba kampanii edukacyjnych. Liczba przeszkolonych nauczycieli. Liczba alternatywnych zajęć dla młodzieży.	GKRPA, GOPS, placówki oświatowe, NGO, GOK, Biblioteka, Hala Środowiskowa.

	stosowania skutecznych interwencji i procedur wsparcia. • Tworzenie i rozwijanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży, w tym, klubów młodzieżowych, zajęć sportowych, kulturalnych i artystycznych, jako atrakcyjnych sposobów przeciwdziałania zachowaniom ryzykownym.		
--	--	--	--

CEL STRATEGICZNY 3: POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

CELE SZCZEGÓŁOWE	FORMY REALIZACJI	WSKAŹNIKI	REALIZATORZY
3.1. Zwiększenie dostępności usług wsparcia i opieki dla seniorów i osób niepełnosprawnych	• Rozwijanie usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych, obejmujących pomoc w codziennych czynnościach, drobne zakupy, wsparcie w domu oraz dostarczanie niezbędnych produktów i leków. • Zwiększenie dostępności do usług zapewniających wsparcie w miejscu zamieszkania. • Informowanie mieszkańców o dostępnych formach wsparcia, poprzez przygotowanie ulotek, social media, dyżurów telefonicznych oraz konsultacji indywidualnych z pracownikiem socjalnym.	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych. Liczba godzin usług. Liczba organizacji/institucji partnerskich Liczba działań informacyjnych	GOPS, Urząd Gminy, PCPR, NGO, sołtysi, parafia

	• Zapewnienie niepełnosprawnym dzieciom i młodzieży transportu do szkół. • Udzielanie pomocy finansowej oraz rzeczowej osobom niepełnosprawnym i starszym. • Realizacja programów rządowych zapewniających wsparcie osobą starszym i niepełnosprawnym.	Liczba osób starszych i niepełnosprawnych korzystających z systemu pomocy społecznej Liczba programów rządowych	
3.2. Wzmacnianie aktywności społecznej i przeciwdziałanie izolacji seniorów i osób niepełnosprawnych	• Realizowanie spotkań integracyjnych i zajęć aktywizujących dla seniorów, w tym warsztatów rękodzielniczych, sportowych oraz edukacyjnych, sprzyjających integracji społecznej i poprawie jakości życia. • Wdrażanie programów międzypokoleniowych, łączących dzieci i młodzież z seniorami poprzez wspólne działania artystyczne, kulinarne i edukacyjne, sprzyjające wymianie doświadczeń i integracji pokoleniowej. • Promowanie i koordynowanie wolontariatu młodzieżowego na rzecz seniorów, w tym wsparcia w codziennych czynnościach, towarzyszenia oraz uczestnictwa w zajęciach integracyjnych.	Liczba wydarzeń integracyjnych. Liczba uczestników działań. Liczba wolontariuszy zaangażowanych. Liczba kursów i szkoleń dla seniorów. Liczba osób korzystających z systemu pomocy społecznej.	GOPS, placówki oświatowe NGO, parafie, wolontariat szkolny

	Promowanie uczestnictwa osób starszych i z niepełnosprawnościami w organizacjach pozarządowych.		
--	---	--	--

CEL STRATEGICZNY 4: ZWIEKSZENIE BEZPIECZEŃSTWA ORAZ POCZUCIA BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCÓW

CELE SZCZEGÓŁOWE	FORMY REALIZACJI	WSKAŹNIKI	REALIZATORZY
4.1. Wzmocnienie działań przeciw przemocy domowej i szkolnej	- Realizowanie aktywizacji grup diagnostyczno-pomocowych, w celu prowadzenia kompleksowych i indywidualnych planów pomocy dla osób doświadczających przemocy, zapewniających koordynację działań różnych instytucji. - Zapewnianie bezpłatnej pomocy psychologicznej i prawnej dla osób doświadczających przemocy, w tym dzieci i młodzieży, obejmującej wsparcie emocjonalne, poradnictwo prawne oraz konsultacje specjalistyczne. - Wdrażanie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc.	Liczba interwencji policji dot. przemocy domowej Liczba osób objętych pomocą psychologiczną/prawną. Liczba szkoleń dla członków grup diagnostyczno-pomocowych Liczba uczestników programów korekcyjnych. Liczba działań informacyjnych nt. procedury Niebieskiej Karty.	Grupy diagnostyczno-pomocowe, GOPS, PCPR, placówki oświatowe, Policja, NGO,

	• Organizowanie szkoleń i warsztatów dla nauczycieli, pedagogów i pracowników instytucji pomocowych, w zakresie wczesnego rozpoznawania objawów przemocy oraz odpowiednich procedur interwencyjnych.		
4.2. Rozwój profilaktyki uzależnień i ograniczanie zachowań ryzykownych wśród młodzieży	• Realizowanie kompleksowych programów profilaktycznych w szkołach i świetlicach, obejmujących zagadnienia związane z alkoholem, nikotyną, narkotykami oraz uzależnieniami cyfrowymi, w tym nadmiernym korzystaniem z Internetu i gier komputerowych. • Prowadzenie kampanii społecznych, prelekcji, projekcji filmowych oraz konkursów edukacyjnych, mających na celu zwiększenie świadomości uczniów, rodziców i społeczności lokalnej na temat zdrowego stylu życia oraz skutków uzależnień. • Organizowanie warsztatów rozwoju kompetencji psychospołecznych dla dzieci i młodzieży, w tym zajęć uczących radzenia	Liczba programów profilaktycznych i warsztatów. Liczba uczniów uczestniczących. Liczba przeszkolonych nauczycieli i rodziców. Liczba wydarzeń kampanijnych. Liczba świetlic/klubów młodzieżowych.	Placówki oświatowe, GOPS, GKRPA, NGO, lokalne media

	sobie ze stresem, presją rówieśniczą oraz budowania umiejętności komunikacyjnych i asertywności. • Szkolenie nauczycieli, wychowawców i rodziców w zakresie profilaktyki oraz wczesnego rozpoznawania zagrożeń, w tym rozwijanie kompetencji do reagowania na zachowania ryzykowne i współpracy z instytucjami pomocowymi. • Tworzenie i wspieranie przyjaznych przestrzeni do aktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, takich jak świetlice środowiskowe, kluby młodzieżowe, pracownie twórcze oraz zajęcia sportowe i kulturalne, jako alternatywy wobec zachowań ryzykownych.		
--	---	--	--

CEL STRATEGICZNY 5: ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO POPRZEZ WZMACNIANIE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

CELE SZCZEGÓŁOWE	FORMY REALIZACJI	WSKAŹNIKI	REALIZATORZY
5.1. Wzmacnianie aktywności społecznej i integracji międzypokoleniowej	- Realizowanie cyklicznych wydarzeń lokalnych, takich jak pikniki, festyny czy spotkania sąsiedzkie, mających na celu integrację różnych grup społecznych i wiekowych. - Wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców, sołectw, kół gospodyń, organizacji młodzieżowych i seniorskich, poprzez doradztwo, pomoc w organizacji wydarzeń i promowanie aktywności lokalnej. - Tworzenie i rozwijanie miejsc sprzyjających integracji społecznej, w tym domów kultury, klubów seniora, zapewniających przestrzeń do wspólnych działań i spotkań. - Promowanie lokalnego wolontariatu, obejmujące organizację szkoleń, koordynację działań oraz upowszechnianie przykładów dobrych praktyk w społeczności.	Liczba wydarzeń integracyjnych. Liczba mieszkańców uczestniczących. Liczba aktywnych organizacji/sołectw. Liczba miejsc integracji. Liczba wolontariuszy zaangażowanych.	GOPS, Urząd Gminy, NGO, sołectwa, placówki oświatowe,

5.2. Podnoszenie świadomości obywatelskiej i wiedzy mieszkańców o prawach i usługach	• Realizowanie edukacji obywatelskiej w szkołach, w tym lekcji, projektów edukacyjnych, symulacji sesji rady gminy oraz spotkań z przedstawicielami instytucji publicznych. • Tworzenie i udostępnianie materiałów informacyjnych o prawach mieszkańców, dostępnych usługach społecznych i możliwościach partycypacji, obejmujących, strony internetowe oraz media społecznościowe. • Prowadzenie szkoleń dla organizacji pozarządowych i mieszkańców, dotyczących partycypacji obywatelskiej, pozyskiwania środków, przygotowywania projektów oraz realizacji inicjatyw lokalnych.	Liczba konsultacji i debat. Liczba uczestników szkoleń i spotkań edukacyjnych. Liczba szkół realizujących edukację obywatelską. Liczba przygotowanych materiałów. Liczba organizacji uczestniczących w szkoleniach/konsultacjach.	Urząd Gminy, GOPS, Placówki oświatowe, NGO,
--	---	--	--

Ten harmonogram uwzględnia różnorodne potrzeby społeczności, dąży do zwiększenia wsparcia dla mieszkańców oraz poprawy jakości życia w Gminie poprzez systematyczne i skoordynowane działania wszystkich zaangażowanych podmiotów.

Monitoring i ewaluacja w procesie wdrażania Strategii

Monitoring pozwala określić, czy strategia jest wdrażana zgodnie z przyjętymi założeniami i wskazuje, czy istnieje potrzeba wprowadzenia odpowiednich korekt, aby osiągnąć zakładane efekty. W praktyce system monitoringu polega na systematycznym zbieraniu, gromadzeniu i przetwarzaniu danych dotyczących stopnia realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, przy wykorzystaniu wskaźników monitoringowych, które pozwalają zmierzyć zmiany i porównać osiągnięte rezultaty z tymi, które zakładaliśmy. Monitorowanie SRPS powinno odbywać się na różnych poziomach strategii, tj. w kontekście zaplanowanych celów, działań, budżetu oraz rezultatów.

W celu stworzenia całościowego obrazu realizowanych działań na rzecz poprawy sytuacji w Gminie niezbędne jest tworzenie, przekazywanie i analizowanie corocznie poniższych sprawozdań:

- Oceny zasobów pomocy społecznej;
- Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej;
- Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny;
- Sprawozdanie ze współpracy Gminy Iłów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Monitoring realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych opierać się będzie na corocznych sprawozdaniach z realizacji programów i projektów dotyczących problemów społecznych oraz osiągniętych rezultatów. Każda jednostka, która współuczestniczy (jest odpowiedzialna lub jest partnerem) w realizacji celów Strategii, do końca kwietnia każdego roku za rok poprzedni sporządza i przekazuje sprawozdania do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowie – jednostki koordynującej. GOPS, po dokonaniu analizy, przygotowuje i przedstawi Radzie Gminy raport z realizacji Strategii, a corocznie opracowywany będzie również skrócony raport na podstawie oceny wskaźników realizacji poszczególnych działań.

W przypadku wystąpienia braków lub opóźnień w zakresie dostarczania danych, monitoring i ewaluacja prowadzone będą w oparciu o dostępne informacje, w tym dane statystyczne, administracyjne oraz inne źródła, z jednoczesnym odnotowaniem występujących luk informacyjnych.

Sprawozdania ze stopnia realizacji poszczególnych programów i projektów służyć będą bieżącemu monitoringowi realizacji Strategii oraz będą pomocne przy przeprowadzaniu ewaluacji Strategii, a także ewentualnej aktualizacji jej celów i kierunków działań.

Ewaluacja stanowi istotne narzędzie w diagnozowaniu problemów i potrzeb społecznych, wymagających większych nakładów w kontekście osiągnięcia założonych celów strategicznych. To źródło wiedzy niezbędnej do formułowania pogłębionych ocen wdrażania strategii. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ewaluacja powinna być traktowana jako element horyzontalny – występujący we wszystkich częściach strategii.

Ewaluacja ilościowa przeprowadzana będzie na podstawie analizy danych liczbowych pochodzących ze sprawozdań podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii. Analiza ta określi poziom realizacji poszczególnych zadań.

Ewaluacja jakościowa polegała będzie na ocenie:

- efektywności wdrażania Strategii – (czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe zaangażowane w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów?);
- skuteczności – (czy kierunki działań i realizowane w ich ramach zadania w zamierzony sposób prowadzą do osiągnięcia celów? Czy realizowane działania w sposób optymalny realizują cele Strategii?);
- trafności – (czy realizowane cele i kierunki działań Strategii są odpowiedzią na aktualne potrzeby mieszkańców Gminy?).

Analiza jakościowa pozwoli na ocenę skuteczności strategii w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur oraz ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym finansowych.

Źródłem danych, które posłużą do ewaluacji mogą być dane statystyczne, sprawozdania z monitoringu, dane z badań społeczności lokalnej i inne.

Strategia będzie podlegała corocznej ewaluacji. Ewaluacja pozwoli na ocenę skuteczności dokumentu w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur, a także ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym również finansowych.

Zaleca się także aktualizację Strategii nie rzadziej niż raz na rok, chyba że wyniki ewaluacji lub czynniki zewnętrzne wskazują na konieczność zmiany celów bądź zadań i programów pomocowych w trybie natychmiastowym. Aktualizacja Strategii powinna

obejmować procedurę wprowadzenia zmian do dokumentu oraz niezbędne czynności, formularze oraz schemat działania związany ze zgłaszaniem, analizowaniem i wprowadzeniem korekt. Roczne raporty monitoringowe, zawierające wnioski, sugestie i rekomendacje, pozwolą na ocenę skuteczności wdrażanej Strategii oraz dostarczą informacji co do konieczności podejmowania ewentualnych korekt lub aktualizacji strategii. Korekta działań strategicznych może wynikać ze zmian uregulowań prawnych, społecznych, ekonomicznych bądź pojawienia się nowych możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Strategia powinna być aktualizowana po uprzednio przeprowadzonej ewaluacji, na podstawie zawartych w niej wniosków i rekomendacji.

Źródła finansowania

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych, długookresowych źródeł finansowania.

Należy założyć, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Iłów na lata 2026 – 2030 będą m.in.: budżet Gminy, dotacje z budżetu państwa oraz środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.

Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Każdy podmiot z terenu Gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji.

Ramy finansowe realizacji Strategii są jednak uzależnione od możliwości finansowych Gminy oraz wielu zmiennych, jak sytuacja społeczna i gospodarcza, kondycja finansów publicznych, zmiany na rynku pracy, zmiany w programie „Rodzina 800 plus”, zmiany w zakresie dostępu do konkretnych świadczeń itp.

Planowane wydatki definiowane będą corocznie w uchwale budżetowej. Jedną z podstaw do ich określenia będzie ocena zasobów pomocy społecznej (art. 16 a ustawy o pomocy społecznej).